

BOSSCHAP

BEDRIJFSCHAP VOOR DE BOSBOUW
EN DE HOUTTEELT

VERSLAG

OVER DE JAREN 1966 EN 1967

Secretariaat: Laan Copes van Cattenburch 100, 's-Gravenhage

I. INLEIDING	1
II. VERORDENINGEN	2
* III. REGISTRATIE	2
IV. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN	3
§ 1. Algemeen	3
§ 2. Commissie Inlands Hout	4
1. onderzoek	4
2. voorlichting	5
§ 3. Economisch onderzoek	7
§ 4. Bosbijdrageregelingen	9
X § 5. Houtprijzen	15
V. SOCIALE AANGELEGENHEDEN	15
§ 1. Ontwikkelingen rond de c.a.o. 1966	15
§ 2. Ontwikkelingen rond de c.a.o. 1967	17
§ 3. Arbeids- en rusttijdenverordening particuliere bosbouw	18
§ 4. Lichamelijke inspanning en rusttijden bij velingswerk	18
X § 5. Vorming van een fonds voor de scholing	19
VI. BELASTINGAANGELEGENHEDEN	19
§ 1. Vennootschapsbelasting	19
§ 2. Successiebelasting	19
§ 3. Ontwerp Wet Uitkeringen Wegen	20
§ 4. Gemeentelijke belastingen	21
§ 5. Ontwerp Wet op de Omzetbelasting 1968	22
§ 6. Natuurschoonwet 1928	25
VII. WATERSCHAPSLASTEN	26
VIII. BOSWETGEVING	27
§ 1. Regeling ex artikel 10 van de Boswet	27
IX. GRONDZAKEN	29
§ 1. Ruimtelijke ordening	29
§ 2. Beschikbaar stellen gronden voor militaire oefeningen	30
§ 3. Natuurbeschermingswet	30
X. METEN VAN HOUT	31

XI. RATIONALISATIE	31
XII. VEILIGHEID IN DE BOSBOUW	32
XIII. BOSBOUWVOORLICHTING	33
§ 1. Bosbouwvoorlichtingsraad	33
§ 2. Boomfeestdag	33
§ 3. Bos-, Hout- en Recreatiedagen 1967	33
XIV. BOSBRANDWEER	35
§ 1. Algemeen	35
§ 2. Voorlichting en propaganda bosbrandweer	36
§ 3. Bosbrandverordening Bosschap 1962	36
XV. BUITENLANDSE AANGELEGENHEDEN	36
XVI. FINANCIËEL OVERZICHT	37
XVII. SAMENSTELLING BESTUUR, DAGELIJKS BESTUUR, HOOFDAFDELING SOCIALE ZAKEN, COMMISSIES e.d.	41
XVIII. VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE INSTELLINGEN	48
BIJLAGEN (in- en uitvoer van hout)	50

I. INLEIDING

De jaren 1966 en 1967 zijn voor de Nederlandse bosbouw en voor allen die daarin werkzaam zijn, van grote betekenis geweest.

Deze betekenis kwam enerzijds tot uitdrukking in de totstandkoming van de bosbijdrageregelingen en anderzijds in de activiteiten die in de bosbouwsector zelf werden ontplooid om de problemen waarmee men kampt te analyseren en kenbaar te maken; niet alleen aan de buitenstaanders, maar ook aan hen die in de bosbouw werkzaam zijn.

Door de bosbijdrageregelingen in het leven te roepen in de zomer van het jaar 1966 heeft de overheid erkend, dat het instandhouden van de bossen en het openstellen daarvan een dienstverlening door de bosbezitters aan de gemeenschap betekent, waartegenover een bijdrage in de kosten van instandhouding en openstelling op zijn plaats is.

Het Boschap is verheugd over deze principiële uitspraak van de overheid en het heeft hiervan op diverse manieren blijk gegeven.

De ontwikkeling in de bosbouw was helaas zodanig, dat de bijdrage ontoereikend bleek voor de instandhouding, terwijl door de degressieve schaal ook de openstellingskosten voor de grotere bezittingen niet werden opgevangen. De verliezen die in de bosbouw werden geleden, namen toe en deden vele bosbezitters omzien naar middelen om het negatieve resultaat te drukken. In een aantal gevallen vond men dit middel in de beheerssfeer en ging men over tot aanpassingen, die in feite verwaarlozing betekenen. Indien dit „middel” langdurig zou worden toegepast, moet voor de instandhouding en derhalve voor de bosbouw in al zijn facetten het ergste worden gevreesd. Voorts nam in sterke mate de aandrag toe bosbezit te verkopen, hetgeen onherroepelijk tot versnippering zal leiden, voor zover de overheid niet tot overname bereid is, hetgeen uiteraard slechts mogelijk is voor een beperkt areaal.

Om die reden heeft het Boschap, na overleg met de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging in een advies aan de Ministers van Landbouw en Visserij, van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, van Economische Zaken en van Financiën getracht een analyse te geven van de moeilijkheden en wegen aan te geven, langs welke op lange termijn mogelijk verbetering zou kunnen worden bereikt. Hier met name ligt een belangrijke verantwoordelijkheid voor de bosbouw zelf, die al het mogelijke zal moeten doen om tot een zo gunstig mogelijk resultaat te komen. Daarbij valt te denken aan aanpassingen, die in het structurele vlak liggen, zoals schaalvergroting en samenwerking en/of integratie. Dit speelt echter op langere termijn.

Deze aangelegenheden zullen door een speciaal daarvoor aan het einde der verslagperiode in het leven geroepen structuurcommissie bos- en houtsector nader worden bestudeerd. In het rapport dat deze commissie te zijner tijd zal uitbrengen, zal duidelijk moeten worden aangegeven langs welke lijn het bosbouwbeleid zich, mede gelet op de specifieke omstandigheden hier te lande, zal moeten bewegen. Teneinde te voorkomen, dat in de tijd die nu eenmaal nodig is voor bestudering van mogelijke

oplossingen op lange termijn en de eventuele realisatie daarvan in de praktijk, onherstelbare schade wordt aangericht, werd er in eerdergenoemd advies voor gepleit op korte termijn de bijdrage op grond van de bosbijdrageregelingen te verhogen, de degressie te verminderen en artikel 9 van de Boswet in werking te laten treden.

Reeds werd erop gewezen, dat terzake van het advies inzake de structurele en economische moeilijkheden in de bosbouw overleg plaats heeft gevonden met de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging. Hierin kwam reeds tot uiting dat allen die direct of indirect bij de bosbouw zijn betrokken, eensgezind willen pogen oplossingen te vinden voor de vraagstukken, waarmede de bosbouw wordt geconfronteerd.

Eensgezindheid sprak ook uit de samenwerking bij de organisatie van de manifestatie „Bos en Mens” (Bos- Hout- en Recreatiedagen 1967) te Apeldoorn, waaraan door vele organisaties, diensten en instanties werd medegewerkt. In het kader van die manifestatie werden twee congressen gehouden, die tot doel hadden de problematiek van de bosbouw en de betekenis van de bosbouw voor de samenleving als geheel, centraal te stellen.

De hier gereleveerde eensgezindheid in de bosbouwwereld is verheugend en kan in de toekomst mogelijk tot een betere coördinatie der activiteiten ten behoeve van de bosbouw leiden. Hier zijn in het kort enkele zaken aangeroerd. In de verschillende hoofdstukken van dit verslag wordt daarop voorzover noodzakelijk nader ingegaan.

II. VERORDENINGEN

Behoudens verordeningen inzake begrotingen, heffingen en personeelsaangelegenheden, werd in de verslagperiode vastgesteld de verordening van het Boschap, houdende regeling van de arbeids- en rusttijden in de particuliere bosbouw. De materiële inhoud van deze verordening is gelijk aan die van de geëxpireerde. De verordening die op 1 mei 1968 afloopt, werd op 2 juni 1966 vastgesteld door het bestuur en op 5 augustus 1966 door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid goedgekeurd. Afkondiging in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie geschiedde op 22 augustus 1966.

III. REGISTRATIE

Op 31 december 1966 was in totaal aan beboste oppervlakte en rijbeplantingen omgerekend in ha, geregistreerd 220.208 ha, toebehorende aan 2545 eigenaren, t.w.:

klasse I	11.905 ha	+	3.449 ha rijbeplanting	=	15.354 ha
klasse II	132.520 ha	+	6.950 ha rijbeplanting	=	139.470 ha
klasse III	65.384 ha				65.384 ha
	209.809 ha	+	10.399 ha rijbeplanting	=	220.208 ha

Bij het opstellen van de begroting voor het jaar 1967 is besloten de eigenaren van een beboste oppervlakte van 5 tot 10 ha niet langer in de areaalheffing te betrekken. In onderstaande opgave van de stand der registratie op 31 december 1967 zijn derhalve alleen begrepen de eigenaren met een bosbezit van 10 ha en groter.

klasse I	11.771 ha	+	3.443 ha rijbeplanting	=	15.214 ha
klasse II	129.124 ha	+	6.679 ha rijbeplanting	=	135.803 ha
klasse III	65.573 ha				65.573 ha

206.468 ha + 10.122 ha rijbeplanting = 216.590 ha

toebehorende aan 1785 eigenaren.

Aan bosbezitters met een areaal tussen 5 en 10 ha werd alleen de basisheffing opgelegd. Tot deze categorie behoren 755 eigenaren met een totaal bezit van 5.277 ha.

IV. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

§ 1. ALGEMEEN

In de verslagperiode ging de afzet van hout steeds groter zorgen baren. Het jaar 1966 was reeds moeilijk, omdat:

1. door de sluiting van onrendabele mijnen de mijnhoutmarkt voor een groot deel wegviel;
2. een verminderde vraag naar spaanplaten-hout optrad in verband met de overproductie in deze sector, mede tengevolge van een structuurcrisis in de meubelindustrie;
3. de vraag naar klompenhout verminderde tengevolge van geleidelijke sluiting van de ambachtelijke bedrijven;
4. hout, met een diameter op borsthoogte beneden de 10 cm, niet of nauwelijks meer rendabel is te exploiteren;
5. een algemene matiging in de gebruikssektor optrad, waarbij vooral de waterbouw-, de agrarische- en de bouwsector van belang waren.

Het jaar 1967 betekende echter een dieptepunt. De houtafzet stagneerde en de prijzen daalden tot een zeer laag niveau.

Deze ontwikkeling werd nog geaccentueerd door de voortgaande stijging van de lonen.

Het is begrijpelijk dat men zich ernstig beraadt op maatregelen die tot verkleining van het negatieve verschil tussen kosten en opbrengsten kunnen leiden.

Tijdens de verslagperiode werd het inzicht in het aanbod van en de vraag naar inlands hout verder uitgediept. In het jaar 1966 werd rond 250.000 m³ loofhout en bijna 500.000 m³ naaldhout afgezet. Ongeveer 50 % van de totale afzet van inlands hout kwam voor rekening van de groeven. Dit percentage vertoont een neiging tot dalen en zal in 1980 naar schatting nog 30 à 40 bedragen. In plaats van in de mijnhoutsector

zal dit hout meer en meer in de vezel- en verspanningssector worden afgezet. Ook populierenhout nam een belangrijke plaats in de totale afzet van inlands hout in, nl. $\pm 15\%$. Dit hout vond zijn weg naar de klompen-, de lucifers-, de fineer-, de zaag- en emballageindustrie en de plaat- en vezelindustrie. Gegevens over het jaar 1967 waren aan het einde van de verslagperiode nog niet beschikbaar.

§ 2. COMMISSIE INLANDS HOUT

In de verslagperiode deden zich belangrijke veranderingen voor. De directeur van het bureau inlands hout, Ir. A. G. Gerritsen, tot 1 april 1966 in dienst van het Bosschap, is per 1 april 1966 benoemd tot hoofd-ingenieur bij het Staatsbosbeheer. Ir. Gerritsen bleef belast met de dagelijkse leiding van het bureau inlands hout. De commissie inlands hout van het Bosschap onderging enige uitbreiding in die zin, dat thans naast vertegenwoordigers van het Bosschap en de Algemene Vereniging Inlands Hout, daarin ook zitting hebben vertegenwoordigers van het Staatsbosbeheer, het Federatief Verbond Nederlandse Houtindustrie en de Ministeries van Economische Zaken en van Verkeer en Waterstaat.

1. Onderzoek

a. Damwandproef Oostvaardersdiep

De resultaten van de controle van de proefneming onder praktijkomstandigheden met douglas- en grenendamwand in de dijk langs het Oostvaardersdiep zijn in een verslag vastgelegd. Eind 1967 is een begin gemaakt met het droogmalen van de polder waardoor ook de damwand te zijner tijd zal komen droog te vallen. De controle wordt voortgezet.

b. De houtwolcementindustrie

Op verzoek van het bureau inlands hout heeft het Houtinstituut T.N.O. in 1966 een overzicht samengesteld van de situatie in de houtwolcementindustrie.

c. Houtvervezeling

In het verslagjaar 1966 is een bezoek gebracht aan de vervezelingsinstallatie van de heer Petit te Meaux. Deze vervezelingsinstallatie verwerkt loofhout-rondhout van kleine afmetingen voor de golfcartonindustrie. De mogelijkheden voor het gebruik van een dergelijk systeem in Nederland moeten niet hoog worden aangeslagen.

d. Drogen van inlands hout

Het Houtinstituut T.N.O. heeft op verzoek van de commissie inlands hout een overzicht samengesteld over de mogelijkheden van drogen van inlands hout.

e. **Douglas-onderzoek**

Een concept rapport m.b.t. de resultaten van het onderzoek naar de mechanische eigenschappen van inlands douglashout kwam gereed. In 1968 zal publicatie van dit rapport plaatsvinden. In het algemeen wijzen de resultaten van de genomen proeven in een richting, dat douglashout, qua mechanische eigenschappen (volume gewicht, buig- en druksterkte, schokweerstand, afschuifsterkte en splijtvastheid) beter is dan andere naaldhoutsoorten en gelijk is te stellen met „oregonpine” bij eenzelfde selectie.

f. **Zinkstukken-onderzoek**

Ten behoeve van de Vereniging van Kust- en Oeverwerken is een partij Gelders boshout geleverd ter beproeving bij het gebruik van zinkstukken. De proef is bevredigend verlopen en heeft tot het resultaat geleid dat zekerheid is verkregen dat, bij een eventueel tekort aan griendhout, aanvulling van het tekort met Gelders boshout tot de mogelijkheden behoort.

g. **Heipalen-onderzoek**

Door het Houtinstituut T.N.O. is een rapport uitgebracht over de druksterkte van houten heipalen (groveden, douglas, lariks en fijnspar). De resultaten van dit onderzoek zijn in volgorde van afnemende druksterkte: douglas, lariks, groveden en fijnspar. Het onderzoek heeft uitstekende argumenten opgeleverd om de in-landse douglas en lariks heipalen in de praktijk ingang te doen vinden.

2. **Voorlichting**

a. **Brochures, publicaties, voordrachten en dergelijke**

In de verslagperiode zijn diverse brochures uitgegeven, t.w.:

„hout in de agrarische sector”

„hout in de recreatieve sector”

„het impregneren van inlands hout”

Ook werd een folder opgesteld voor verspreiding tijdens de Landbouwwerktuigendag 1966 te Liempde. In voorbereiding zijn brochures „houten heipalen” en „inlands grenenhout”; deze brochures zullen in 1968 verschijnen.

In 1966 verleende het bureau inlands hout zijn medewerking aan een filmpje over het gebruik van inlands hout in de agrarische sector t.b.v. het N.T.S. journaal. Voorts werd wederom aan de Bosbouw- en Cultuurtechnische School een cursus gegeven over mechanische en chemische houttechnologie, de historie van de houthandel en de afzetmogelijkheden van inlands hout.

b. **Deelname tentoonstellingen**

De commissie nam tijdens de verslagperiode deel aan de volgende tentoonstellingen:

* „Bos en Mens”

Tijdens de manifestatie „Bos en Mens” 1967 in Apeldoorn heeft het Bureau Inlands hout gepresenteerd:

- een zomerhuisje van inlands hout en inlands plaatmateriaal. Het zomerhuisje heeft veel belangstelling getrokken en heeft er zeker toe bijgedragen, dat de aandacht op het doelmatig gebruik van inlands hout is gevestigd (het hoofddoel van de plaatsing van dit gebouw). Zowel de pers als de radio en de televisie hebben aandacht aan dit huisje geschonken. Het ontwerp voor dit huisje is gemaakt door de heer J. A. v. d. Broecke van de Bouwkundige Dienst van het Staatsbosbeheer.
- een stand van inlands hout. Ook deze stand mocht zich in een goede belangstelling verheugen en heeft bijgedragen tot meerdere propaganda voor het inlands hout. Een gedeelte van de stand werd in het programma „Van gewest tot gewest” van de N.T.S. getoond.

Samen met de handelaren in inlands hout is een houttentoonstelling georganiseerd, die een uitstekende indruk op de bezoekers heeft achtergelaten.

Tijdens het congres „Bos en Hout” heeft het Hoofd van het bureau inlands hout een bijdrage geleverd in de vorm van een artikel „samenwerking bij de houtafzet”, hetgeen is opgenomen in het Nederlands Bosbouw Tijdschrift, 39e jaargang no. 6/7 1967.

Ook op de regionale dagen „Bos en Mens” te Bilthoven, Valkenswaard, Markelo en Frederiksoord was de commissie met een stand vertegenwoordigd.

* Landbouwwerktuigendag te Liempde.

Op de Landbouwwerktuigendag te Liempde werd in 1966 in samenwerking met de Landbouwvoorlichtingsdienst, het Instituut voor Landbouwbedrijfsgebouwen en het Houtvoorlichtingsinstituut te Amsterdam, een tasschuur gebouwd, waarbij de wanden zijn gemaakt van verduurzaamd grenenhout volgens het zgn. „potdekselsysteem”. De schuur staat op ronde palen van eveneens verduurzaamd grenenhout. Deze schuur blijft de eerste 5 jaar voor tentoonstellingsdoeleinden in gebruik. In de schuur was het bureau inlands hout tijdens de Landbouwwerktuigendagen in 1966 en 1967 met een stand vertegenwoordigd.

* Overige tentoonstellingen

In samenwerking met het Staatsbosbeheer werd in het persencentrum Nieuwspoort een tentoonstelling ingericht in het kader van een „Agrarische Avond”. Voorts werd aan de tentoon-

stelling „Het Brabants Landschap" in het Natuur-historisch Museum te Tilburg medewerking verleend in de vorm van het beschikbaar stellen van materiaal. In 1967 werd hierbij gebruik gemaakt van de binnenstand voor de tentoonstelling „Bos en Mens".

c. Contacten

In de verslagperiode werden binnen het kader van de mogelijkheden vele contacten gelegd en onderhouden met de board-, spaanplaten-, stocarton- en houtverduurzamingsindustrie, met de ministeries van Economische Zaken en Landbouw en Visserij, de Stichtingen Industriehout, Houtbereiding en Houtvoorlichtingsinstituut, de Dienst van Rijkswaterstaat, de Directie Zuiderzeewerken, de Deltadienst, Verbruikscoöperaties, de Rijksnijverheidsdienst, het Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek, het Houtinstituut T.N.O., het Bosbouwproefstation, de Permanente Landbouw Manifestatie, het Instituut voor Landbouwbedrijfsgebouwen, architecten, houthandelaren, bouseigenaren, beheerders en rentmeesters.

§ 3. ECONOMISCH ONDERZOEK

Sedert 1961 wordt op verzoek van het Boschap blijvend economisch onderzoek verricht door het Landbouw-Economisch Instituut.

Het eerste onderzoek betreft het werkelijke aanbod van inlands hout. Besloten werd destijds te trachten daarin een inzicht te verkrijgen door de afzetkanalen te onderzoeken waarlangs het inlands hout afvloeit.

In dat kader zijn tot heden drie afvoerkanalen onderzocht, t.w. de heipalenhandel, de zagerijenbranche en de impregneerbedrijven. Het rapport terzake van het onderzoek naar de houtafzet via de impregneerbedrijven kwam in 1967 gereed. De resultaten zijn neergelegd in de L.E.I.-studie: „Het verbruik van verduurzaamde rondhout in Nederland". Dit onderzoek leert, dat in 1964 rond 39.500 m³ inlands hout door de verduurzamingsbedrijven werd behandeld en afgezet. De totale hoeveelheid hout die deze bedrijven in dat jaar passeerde beliep rond 68.500 m³. Hieruit blijkt dat 57 % van het verduurzaamde hout van inlandse oorsprong was. Er wordt vrijwel uitsluitend naaldhout geconserveerd, dat voor 66 % bestond uit groveden. De behandeling onder vacuum en druk was verreweg het belangrijkste. Het merendeel van het verduurzaamde hout bestond uit lichte sortimenten, zoals afrasteringspalen, perkoenen, beschoeiingspalen, boom- en spillepalen en klaverruiters.

Rond 73 % van het inlandse hout dat werd behandeld werd betrokken van de handel en slechts 27 % rechtstreeks van de houtproducenten. De afzet van verduurzaamde hout voltrok zich vrijwel geheel buiten de handel om.

In het rapport wordt erop gewezen, dat de 29.000 m³ die werd geïmporteerd, bestond uit houtsoorten en houtsortimenten, die ook het Nederlandse bos kan produceren. Daarbij wordt wel aangetekend, dat het

de vraag is, of het aanbod van inlands hout in de vereiste kwaliteit voldoende groot kan zijn om een regelmatige toevoer naar de verduurzamingsbedrijven te waarborgen. Deze onderzoeken verschaffen tevens een inzicht in de afzetmogelijkheden welke er voor inlands hout zijn.

Aangezien men in de loop der jaren in bosbouwkringen de behoefte aan meer bedrijfs-economisch georiënteerd onderzoek is gaan voelen, stelde het Boschap in een nota inzake het economische onderzoek in de bosbouw, gericht tot het Ministerie van Landbouw en Visserij, dat in de toekomst, de volgende onderzoeken zullen moeten worden ingesteld:

1. Onderzoek naar de financiële uitkomsten in de bosbouw.
Nauw bij dit onderzoek kunnen aansluiten:
 - a. onderzoek op het gebied van de bedrijfsvergelijking;
 - b. onderzoek naar de optimale productiemethoden;
 - c. onderzoek naar de organisatie van de afzet, de wijze van beheer en bedrijfsvoering en de mogelijkheden tot verbetering in deze.
2. Onderzoek naar de economische gevolgen van een (uit recreatieve overwegingen) toe te passen omloopverhoging. M.a.w. welk effect heeft een afwijking van de financiële omloop op de economische situatie van de Nederlandse bosbouw.
3. De opzet van een vergelijkend kostprijsonderzoek voor bepaalde belangrijke houtsoorten en wel met betrekking tot enkele — uiteraard nader te bepalen — bodemtypen.
Met name wordt hier gedacht aan gronden, welke thans nog een landbouwbestemming hebben, maar waarvan verwacht kan worden dat deze zullen worden bebost.
4. Onderzoek naar kostenbesparingen welke mogelijk zijn bij samenwerking van bosbedrijven met bestendiging van de bestaande eigendomsverhoudingen.
5. Technisch-economisch onderzoek op het gebied van de bosbouw, zoals dit thans reeds door het Bosbouwproefstation wordt verricht. Dit onderzoek zal nauw kunnen aansluiten bij het onder 1. genoemde. In dit verband valt te denken aan onderzoek van kostenbesparende werkmethoden en technieken e.d.

Door deze onderzoeken wil het Boschap trachten wegen te vinden, die kunnen leiden tot een beter inzicht in de kosten van instandhouding van de bossen, mede gezien in het kader van de recreatie. Een en ander zou tevens een positieve invloed kunnen hebben op de arbeidsvoorziening in de bosbouwsector, die steeds moeilijker wordt.

Met betrekking tot de organisatie van het onderzoek stelde het Boschap, dat nauwere samenwerking dan tot nu toe tussen het L.E.I., het Bosbouwproefstation en het Boschap noodzakelijk is. Voorts werd regelmatig overleg met het Ministerie van Economische Zaken bepleit. Het Boschap verklaarde zich bereid ten behoeve van goed gecoördineerd onderzoek, dat een permanent karakter draagt en zo nodig aan de zich wijzigende omstandigheden kan worden aangepast, jaarlijks een bijdrage van f 7.500,— te verstrekken. Een definitieve regeling t.a.v.

het economisch onderzoek kwam echter tijdens de verslagperiode niet meer tot stand. Wel oriënteerde het L.E.I. zich op verzoek van het Boschap op het gebied van de mogelijkheden die er zijn voor een onderzoek naar de financiële uitkomsten van de bosbouw. Een dergelijk onderzoek is nodig, omdat er grote behoefte bestaat aan goede gegevens m.b.t. de bedrijfsresultaten in de bosbouw. Weliswaar kon tot nog toe dankzij de medewerking van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij worden beschikt over de gegevens van een achttal bosbedrijven, doch voor een goed beeld van de resultaten van de bosbouw, zijn meer gegevens noodzakelijk.

Het was verheugend, dat het L.E.I. aan het eind van de verslagperiode terzake van dit onderzoek een onderzoek-ontwerp had opgesteld, hetgeen in een speciaal ingestelde begeleidingscommissie zal worden besproken.

§ 4. BOSBIJDRAGEREGELINGEN

Tijdens de verslagperiode kwamen zoals in de inleiding reeds werd vermeld de Bosbijdragerregelingen tot stand.

Ingevolge deze regelingen kan aan de beseigenaar, die een bos van voldoende recreatieve betekenis bezit, dat een eenheid vormt van tenminste 10 ha, een bijdrage worden toegekend in de kosten van instandhouding en toegankelijkstelling.

De eigenaren, die van één dezer regelingen gebruik wensen te maken, zijn verplicht hun bosbezit naar behoren in stand te houden en voor het publiek toegankelijk te stellen.

De regelingen zijn nagenoeg gelijkkluidend.

De tekst volgt hierna:

Landbouw en Visserij REGELING BOSBIJDAGEN OPENBARE LICHAMEN

1 juli 1966 / Nr. J 2011

Directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken

De Minister van Landbouw en Visserij,

Gelet op artikel 11 van de Boswet,

Besluit:

artikel 1

1. Dit besluit verstaat onder:

a. de minister: de Minister van Landbouw en Visserij;

b. de eigenaar: het openbaar lichaam, dat krachtens eigendom of

Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk

REGELING BOSBIJDAGEN PARTICULIEREN

De Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, in overeenstemming met de Minister van Landbouw en Visserij,
Besluit:

artikel 1

1. Dit besluit verstaat onder:

a. de minister, de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk;

b. de eigenaar: de natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon, die krachtens eigendom of enig ander zakelijk recht dan

enig ander zakelijk recht het genot heeft van de grond;

c. de beschikking: de beschikking, waarbij op grond van dit besluit een bijdrage wordt toegekend.

2. Dit besluit is niet van toepassing ten aanzien van grienden.

wel krachtens enig duurzaam persoonlijk recht het genot heeft van grond;

c. de beschikking: de beschikking, waarbij op grond van dit besluit een bijdrage wordt toegekend.

2. Dit besluit is niet van toepassing ten aanzien van grienden.

artikel 2 (voor beide regelingen hetzelfde)

Aan de eigenaar van een bos, dat van voldoende recreatieve betekenis is, kan op zijn aanvraag door de minister een bijdrage in de kosten van instandhouding en toegankelijkstelling van dat bos worden toegekend op de voet van de volgende bepalingen; aan de beschikking kunnen nadere voorschriften worden verbonden.

artikel 3 (voor beide regelingen hetzelfde)

Een bijdrage kan slechts worden toegekend ten aanzien van houtopstanden en kapvlakten, die tezamen een eenheid bos van tenminste 10 ha vormen.

artikel 4 (voor beide regelingen hetzelfde)

1. De bijdrage bedraagt voor een eenheid bos per jaar per hectare:
voor de eerste 50 ha f 50;
voor de volgende 50 ha f 40;
voor de volgende 100 ha f 30;
voor de volgende 300 ha f 20;
voor de resterende oppervlakte f 10.
2. De bijdrage wordt toegekend voor de duur van ten hoogste vijf kalenderjaren. Bij het verstrijken van de termijn kan opnieuw een aanvraag worden ingediend. ...
3. De bijdrage wordt jaarlijks uitbetaald.

artikel 5 (voor beide regelingen hetzelfde)

1. De eigenaar is verplicht het bos naar behoren in stand te houden en het voor het publiek toegankelijk te stellen op een zodanig aantal wegen en paden, dat het voor de recreatie voldoende is ontsloten. Bij de beschikking kunnen voorschriften worden gegeven omtrent de toegankelijkstelling van het bos en omtrent bijzondere voorwaarden, welke door de eigenaar met betrekking tot het gedrag van het publiek aan de toegankelijkstelling kunnen worden verbonden.
2. In het belang van het natuurbehoud of van de jacht dan wel om gewichtige andere redenen kunnen volgens bij de beschikking te stellen voorschriften beperkingen met betrekking tot de toegankelijkstelling van het bos voor het publiek worden toegelaten. Deze beperkingen kunnen inhouden:

- a. dat een gedeelte van het bos niet toegankelijk wordt gesteld;
 - b. dat het bos of een gedeelte daarvan gedurende één of meer perioden van het jaar niet toegankelijk wordt gesteld;
 - c. dat het bos slechts voor houders van in de beschikking aan te geven kaarten toegankelijk wordt gesteld.
3. De eigenaar is verplicht op in de beschikking aan te geven plaatsen van het bos door middel van een bord van een in de beschikking aan te geven model kenbaar te maken, dat en onder welke voorwaarden het bos voor het publiek toegankelijk is.

artikel 6

1. De ontvanger van de bijdrage is verplicht van het feit, dat hij geheel of gedeeltelijk heeft opgehouden eigenaar van het bos te zijn, of van gehele of gedeeltelijke beëindiging van de toegankelijkstelling daarvan voor het publiek bij aangetekende brief aan de directeur van het Staatsbosbeheer mededeling te doen.

2. Een mededeling, als bedoeld in het eerste lid, dient te worden gedaan:

- a. in het eerste geval binnen een maand na de datum van de desbetreffende akte;
- b. in het tweede geval voordat de beëindiging van de toegankelijkstelling zal plaats vinden; indien dit de eigenaar door een bijzondere omstandigheid niet mogelijk is geweest, moet die mededeling alsnog worden gedaan binnen een maand na het tijdstip van beëindiging.

1. De ontvanger van de bijdrage is verplicht van het feit, dat hij geheel of gedeeltelijk heeft opgehouden eigenaar van het bos te zijn, of van gehele of gedeeltelijke beëindiging van de toegankelijkstelling daarvan voor het publiek bij aangetekende brief aan de Minister mededeling te doen.

2. Een mededeling, als bedoeld in het eerste lid, dient te worden gedaan:

- a. in het eerste geval binnen een maand na de datum van de desbetreffende akte;
- b. in het tweede geval voordat de beëindiging van de toegankelijkstelling zal plaats vinden; indien dit de eigenaar door een bijzondere omstandigheid niet mogelijk is geweest, moet die mededeling alsnog worden gedaan binnen een maand na het tijdstip van beëindiging.

artikel 7 (voor beide regelingen hetzelfde)

1. De bijdrage vervalt zodra de ontvanger geen eigenaar meer is van het bos dan wel, door welke oorzaak ook niet meer wordt voldaan aan de bepalingen van dit besluit of aan nadere voorschriften, aan de beschikking verbonden.

2. Ingeval een omstandigheid, als bedoeld in het eerste lid, betrekking heeft niet op het gehele bos, doch op één of meer gedeelten daarvan, beslist de minister of en in hoeverre voor de periode, gelegen na het

intreden van die omstandigheid, ten aanzien van het overblijvende deel van het bos verdere verlening van een bijdrage plaats vindt.

3. Indien en voor zover de bijdrage door een omstandigheid, als bedoeld in het eerste lid, is vervallen, kunnen de bedragen, die voor de periode gelegen na het intreden van die omstandigheid, zijn betaald, onderscheidenlijk te veel zijn betaald, als onverschuldigd betaald worden teruggevorderd.

artikel 8

Dit besluit kan worden aangehaald als: Regeling bosbijdragen openbare lichamen.

's-Gravenhage, 7 juli 1966.

De Minister van Landbouw en Visserij, B. W. BIESHEUVEL.

artikel 8

Ingeval de eigenaar een privaatrechtelijke rechtspersoon is, vervalt de bijdrage bij ontbinding van de rechtspersoon.

artikel 9

Dit besluit kan worden aangehaald als: Regeling bosbijdragen particulieren.

's-Gravenhage, 5 juli 1966.

De Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, M. VROLIJK

Hoewel het Bosschap gaarne zijn erkentelijkheid betuigde voor de totstandkoming van deze regelingen, meende het niettemin te moeten betreuren, dat de voorgestelde schaalbedragen uniform met f 10,— zijn verlaagd en dat de kleinere bosbezittingen niet van de bijdrage kunnen profiteren, hoewel deze ook in vele gevallen van grote recreatieve betekenis zijn. Ook de degressie in de schaalbedragen achtte het Bosschap te sterk.

Ultimo november 1967 waren voor de Bosbijdrageregeling Particulieren 906 aanvragen ingekomen, betrekking hebbend op 68.000 ha terwijl voor de Bosbijdrageregeling Openbare Lichamen tot die datum 433 aanvragen binnen kwamen voor een areaal van 38.700 ha. In de loop van de verslagperiode namen de moeilijkheden in de bosbouw zo in omvang toe, dat het Bosschap het nodig oordeelde zich terzake dieper te bezinnen. Besloten werd in een advies aan de Ministers van Landbouw en Visserij, van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, van Economische Zaken en van Financiën de achtergronden van de moeilijkheden te belichten en aan te geven welke wegen om tot een oplossing te komen, open liggen.

In het advies werd geconcludeerd, dat een brede aanpak van de problematiek noodzakelijk is en dat op korte termijn een aantal maatregelen zal moeten worden gerealiseerd, om snel verlichting van de moeilijkheden te verkrijgen. Het advies onderscheidde dan ook maatregelen op korte termijn en maatregelen op lange termijn. Letterlijk werd gesteld:

„Maatregelen op korte termijn

- a. De bijdrage ingevolge de bosbijdrageregeling dient te worden verhoogd tot f 110,— per ha per jaar. De huidige bijdrage van f 50,— per ha per jaar is gebaseerd op de resultaten over het bosjaar 1962/1963 toen in de particuliere sector het bedrijfsresultaat nog juist positief was (f 0,57 per ha per jaar). In het bosjaar 1964/1965 was het resultaat negatief en wel f 59,95. Aangezien in de bosbijdrageregeling in 1966 f 50,— per ha per jaar is toegekend op basis van een resultaat van f 0,57 per ha per jaar, zou de bijdrage op grond van het resultaat over het bosjaar 1964/1965 op f 110,— per ha per jaar moeten worden gesteld. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de prijsval van inlands hout gedurende het jaar 1966 en evenmin met het feit, dat aanvankelijk door het Bosschap een uniforme bijdrage is gevraagd van f 60,— per ha per jaar, welke uitsluitend tengevolge van de moeilijke situatie van 's Rijks schatkist met f 10,— is verminderd. Door deze uniforme verlaging van de bijdrage met f 10,— is de degressie, die in de oorspronkelijke schalen voorkwam, belangrijk vergroot. De bestaande degressie in de schalen dient opgeheven of aanzienlijk te worden verminderd, omdat slechts enkele kosten verband houdende met de uitoefening van het bosbedrijf, t.w. de beheerskosten en de kosten van toezicht, in beperkte mate worden beïnvloed door de bedrijfsomvang. Tenslotte betreurt het Bosschap, dat de bijdrage slechts wordt verstrekt aan bosbedrijven, wanneer de beboste oppervlakte minimaal een eenheid vormt van 10 ha. Dientengevolge blijven nl. vele bosbezittingen van de bijdrageregeling verstoken, hoewel zij beslist van grote recreatieve betekenis zijn. Teneinde te bereiken dat een zo groot mogelijk bosareaal van de regeling zal kunnen profiteren, dient voor de bijdrageregeling als minimumgrens te worden aangehouden, zoals ook door het Bosschap is bepleit in zijn request van 29 januari 1964, de registratiegrens bij het Bosschap i.c. 5 ha per eigenaar.
- b. Het is dringend gewenst, zo spoedig mogelijk uitvoering te geven aan artikel 9 van de Boswet, door toekenning op ruime schaal van niet rente dragende kredieten.
- c. In verband met het feit, dat van het bosbedrijf vrijwel steeds belasting wordt geheven, welke niet uit de inkomsten uit het bosbedrijf kan worden bestreden, zullen op korte termijn de bestaande belastingfaciliteiten voor Natuurschoonwetlandgoederen dienen te worden uitgebreid, in die zin, dat opengestelde landgoederen zullen worden vrijgesteld van vermogensbelasting en successiebelasting en dat t.a.v. gesloten landgoederen de bestemmingswaarde wordt gefixeerd op een bedrag van f 2000 per ha, welke bestemmingswaarde voor 2/3 gedeelte in aanmerking zou moeten worden genomen.

Maatregelen op lange termijn

Het verdient ernstige aanbeveling zo spoedig mogelijk een breed opgezette studie aan te vangen van de structurele en economische vraag-

stukken in de bosbouw, opdat adequate maatregelen in het structurele en economische vlak, die op lange termijn de positie van de bosbouw kunnen verstevigen, zullen worden uitgewerkt. Dit advies zou daarbij als leidraad kunnen dienen. Het Bosschap meent, dat een dergelijke studie het beste kan worden verricht door een breed samengestelde commissie, in te stellen door de Minister van Landbouw en Visserij, waarin zowel vertegenwoordigers van het bedrijfsleven als de overheid zitting zouden moeten hebben, opdat alle facetten van de problematiek zorgvuldig worden gezien. Van de zijde van het bedrijfsleven zouden aan het overleg dienen deel te nemen vertegenwoordigers van de houtproducenten, houthandel en houtverbruikers en van overheidszijde vertegenwoordigers van de Ministeries van Landbouw en Visserij, van Economische Zaken en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.

Bij de studie van de commissie zouden de volgende punten in elk geval dienen te worden betrokken:

- a. mogelijke samenwerkingsvormen in de bosbouw, zowel op het gebied van de bosexploitatie als t.a.v. de houtafzet;
- b. vestiging c.q. uitbreiding van houtverwerkende industrieën;
- c. aanpassing van de uitvoering van wettelijke regelingen (Boswet, Wet op de Ruimtelijke Ordening en regelen van lagere overheden) in die zin, dat het mogelijk wordt voorzieningen ten behoeve van de dag- en verblijfsrecreatie te treffen in de bossen;
- d. stimulering van maatregelen ter bevordering van de rationalisatie, de mechanisatie en de scholing;
- e. invoering van nieuwe belastingfaciliteiten voor bosbezittingen als bepleit onder hoofdstuk II, § 2, punt 3:
 reductie c.q. vrijstelling van straat- en baatbelasting; reductie c.q. vrijstelling van grondbelasting (voor het geval de gemeentelijke belastingen m.b.t. het onroerend goed en de grondbelasting mochten worden vervangen door een nieuwe belasting m.b.t. het onroerend goed, geldt hetzelfde t.a.v. deze nieuwe belasting. Een woonplaatsbelasting verdient de voorkeur);
 reductie c.q. vrijstelling van waterschapslasten voor bosgronden en invoering van een Rijksbijdrage aan de waterschappen in de geest van het voorstel van de Unie van Waterschapsbonden;
- f. financiële steun aan ontwikkelingen als bedoeld onder a, b en d."

In juni 1967 lichtte het Bosschap dit advies tijdens een audiëntie nader toe aan de Minister van Landbouw en Visserij en in september 1967 eveneens aan de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Nadat gebleken was, dat de Minister van Landbouw en Visserij niet tot de instelling van een gemengde commissie (d.i. een commissie waarin zowel vertegenwoordigers van het bedrijfsleven als ambtelijke personen zitting zouden hebben) ter bestudering van de economische en structurele moeilijkheden wilde overgaan — de bewindsman achtte dit een taak van het bedrijfsleven zelf — besloot het Bosschap in overleg met degenen die in de bos- en houtsector werkzaam zijn, zelf

tot instelling van een structuurcommissie bos- en houtsector over te gaan.

De samenstelling van de structuurcommissie bos- en houtsector is vermeld op pagina 47 onder S.

Deze commissie vergaderde voor de eerste maal in december 1967. Het streven is erop gericht, de werkzaamheden zo snel mogelijk af te wikken, omdat de nood in de bosbouw groot is en uitstel van maatregelen onherstelbare schade voor het bosbestand tot gevolg zou hebben.

§ 5. HOUTPRIJZEN

In 1966 trad tengevolge van de snel verminderende vraag naar mijnhout i.v.m. de sluiting van de mijnen, een verdergaande daling van de mijnhoutprijzen op. Deze daling zette zich in 1967 voort. Ook voor 1968 liggen de prijzen per m³ weer lager. Een overzicht van de mijnhoutprijzen van m³ op wagon station van afzending volgt hieronder:

	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968
klasse 1 ¹⁾	49,—	49,—	53,50	60,—	55,50 ²⁾	60,50 ²⁾	61,50 ²⁾	58,50 ²⁾	48,—	47,— ³⁾
klasse 2 ¹⁾	63,—	59,—	60,—	63,—	58,50 ²⁾	64,50 ²⁾	69,50 ²⁾	68,50 ²⁾	58,—	55,50 ³⁾

1969
52,—³⁾
62,—³⁾

1) klasse 1: 5 t/m 9 cm middendoorsnede
klasse 2: 10 cm en op.

2) Deze prijzen gelden voor mijnhout uit het gebied tussen de spoorlijn Belgische grens — Tilburg — 's-Hertogenbosch — Nijmegen — Duitse grens en de spoorlijn Rotterdam — Utrecht — Zwolle — Mariëberg.
Voor hout afkomstig uit het gebied gelegen ten Zuiden van dit gebied liggen de prijzen f 1,50 per m³ hoger en voor hout afkomstig uit het gebied ten Noorden van dit gebied liggen de prijzen f 1,50 per m³ lager dan de in de tabel opgenomen bedragen.

3) In voetnoot 2) dient voor de jaren 1967 en 1968 te worden gelezen: f 2,— per m³ in plaats van f 1,50 per m³.

§ 6. IN- EN UITVOER VAN HOUT (zie bijlagen, blz. 50/51).

V. SOCIALE AANGELEGENHEDEN

§ 1. ONTWIKKELING ROND DE C.A.O. VOOR DE PARTICULIERE BOSBOUW 1966

Het overleg rond de aanpassing van de c.a.o. voor het contractjaar 1 mei 1966 t/m 30 april 1967 dat op 19 maart 1966 aanving, leidde ertoe, dat de volgende wijzigingen in de bestaande c.a.o. werden aangebracht:

- loonsverhoging;
- verhoging van het plafond van de oververdienste bij werk in ervaringstarief;

- c. verhoging vakantietoelage voor vaste arbeiders en aanpassing van de vakantiebonwaarde;
- d. verbetering van de toeslag- en vergoedingsregelingen;
- e. wijziging vergoeding voor gebruik dienstwoning.

Voorts werd overeenstemming bereikt over een verhoging van de pensioenpremie van f 3,50 tot f 4,50 per week, welke voor de helft voor rekening van de werknemer en voor de helft voor rekening van de werkgever komt.

ad a.

De uurlonen van vaste arbeiders A van 23 jaar en ouder werden verhoogd met 28 cent en van vaste arbeiders B met 29 cent. De overige lonen zijn op de gebruikelijke wijze uit de verhoogde lonen van de vaste arbeiders berekend. Het minimumloon per week voor volwaardige volwassen arbeiders met een volledige werkweek werd bepaald op f 120,—. Bij het beraad over de verhoging der lonen gingen partijen in de hoofdafdeling ervan uit, dat als basis de van overheidswege aangegeven grens van 7 % in acht moest worden genomen. Tevens werd overwogen, dat een langer voortduren van een loonachterstand op de landbouw onverantwoord moest worden geacht. Derhalve werden de uurlonen voor vaste arbeiders thans op het niveau van de basislonen in de landbouw gebracht.

ad b.

Overeengekomen werd bij toepassing van ervaringstarieven het tarief zodanig te bepalen, dat de oververdiensite bij hoge prestatie tot max. 35 % van het tijdloon kan uitlopen.

ad c.

Overeengekomen werd de vakantietoelage voor vaste arbeiders te verhogen tot een bedrag gelijk aan 3 weken loon. In verband hiermede werden de vakantiebonwaarden voor losse arbeiders verhoogd tot $7\frac{1}{2}$ x het uurloon voor arbeiders van 18 jaar en ouder en tot $7\frac{3}{4}$ x het uurloon voor arbeiders tot en met 17 jaar.

ad d.

De vergoeding voor blessen en uitmeten van hout werd verhoogd van f 5 tot f 6 per week.

Voorts werden de waarderingstoelagen aan het gestegen loonniveau aangepast. Deze bedraagt voor bosarbeiders A ten hoogste f 7 per week en voor bosarbeiders B ten hoogste f 3,50 per week. Er werd een diploma-toelage ingevoerd voor arbeiders die in het bezit zijn van een diploma E.H.B.O. Dit laatste moet van betekenis worden geacht, gezien het grote aantal ongevallen dat in de bosbouw voorkomt. De toeslag bedraagt f 0,50 per week. De vergoedingsbedragen zowel voor het gebruik van eigen fiets als bromfiets werden verhoogd met 25 cent per dag. Tenslotte werd in verband met de optredende prijsstijgingen de kledingsvergoeding bepaald op f 1,50 per week.

ad e.

In verband met de per 1 januari 1966 van kracht geworden huurverhoging van 10 %, werd de vergoeding voor het gebruik van een dienstwoning verhoogd tot f 12,90 per week.

§ 2. ONTWIKKELINGEN ROND DE C.A.O. VOOR DE PARTICULIERE BOSBOUW 1967

In de hoofdafdeling sociale zaken hebben partijen op 12 april 1967 overeenstemming bereikt over de c.a.o. voor de particuliere bosbouw voor het tijdvak 1 mei 1967 t/m 30 april 1968, welke door het College van Rijksbemiddelaars bij beschikking d.d. 10 mei 1967 werd goedgekeurd. Dit leidde ertoe, dat in de c.a.o. '66-'67 de volgende wijzigingen werden aangebracht:

- a. loonsverhoging;
- b. uitbreiding van het begrip leerlingen tot arbeiders die het leerlingensstelsel in de bosbouw volgen;
- c. opneming van bepaling m.b.t. de maximale tijdsduur gedurende welke de arbeider van huis mag zijn;
- d. aanpassing regeling kort verzuim zonder behoud van loon;
- e. wijziging vacantieregeling losse en vaste arbeiders;
- f. aanpassing toeslagregelingen;
- g. verhoging van de huur voor gebruik van dienstwoning per 1 juli 1967.

ad a.

De uurlonen van vaste A en B arbeiders van 23 jaar en ouder werden m.i.v. 1 mei 1967 met 14 cent en m.i.v. 1 juli 1967 met 5 cent verhoogd. Het minimum loon voor volwaardige volwassen arbeiders met een volledige werkweek werd bepaald op f 126,— en werd met ingang van 1 juli 1967 verhoogd tot f 128,— per week.

Bij het overleg over de verhoging der lonen zijn partijen ervan uitgegaan, dat als basis moest worden beschouwd de van overheidswege aangegeven verhoging van 4 % gevolgd door een verhoging van 1½ % per 1 juli 1967. In overeenstemming met de in het verleden gevolgde beleidslijn, hebben partijen m.b.t. de loonontwikkeling de landbouw gevolgd.

ad b.

Thans worden ook arbeiders, die de opleiding van het leerlingensstelsel in de bosbouw volgen, als leerlingen beschouwd. Het loon van deze categorie werknemers wordt bepaald met inachtneming van het bepaalde in artikel 54 der c.a.o.

ad c.

Overeengekomen werd dat de arbeidstijd vermeerderd met de schaft- en stoptijden maximaal met 2 reisen per dag mag worden verlengd, voor

het reizen van en naar het werk, met dien verstande dat de arbeider ten hoogste 12 uur van huis mag zijn.

ad d.

De werkgever is verplicht de arbeiders vrijaf te geven zonder behoud van loon voor het bijwonen van vergaderingen van besturen en commissies van publiekrechtelijke organen en vergaderingen van vakorganisaties.

ad e.

Bepaald werd dat de dag waarop de verjaardag van H.M. de Koningin wordt gevierd in het vervolg niet meer als een verplichte snipperdag zal worden beschouwd.

ad f.

De vergoeding voor het blessen en uitmeten van hout werd verhoogd van f 6,— tot f 6,40.

De waarderingstoelagen werden aangepast aan het gestegen loonniveau. Deze toeslagen werden voor bosarbeiders B verhoogd van f 3,50 tot maximaal f 3,75 per week en voor bosarbeiders A van f 7,— tot ten hoogste f 7,45 per week.

ad g.

In verband met de per 1 juli 1967 van kracht geworden huurverhoging werd de vergoeding voor het gebruik van dienstwoningen verhoogd tot f 14,20 per week.

§ 3. ARBEIDS- EN RUSTTIJDENVERORDENING PARTICULIERE BOSBOUW

Op 1 mei 1966 verviel de Arbeids- en Rusttijdenverordening Particuliere Bosbouw 1964.

Het bestuur van het Bosschap stelde op 2 juni 1966 een nieuwe verordening terzake vast. De materiële inhoud van deze verordening was gelijk aan die van de voorgaande.

De vereiste goedkeuring van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid werd bij beschikking van 5 augustus 1966 verkregen. De verordening werd afgekondigd in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie van 22 augustus 1966.

§ 4. LICHAAMELIJKE INSPANNING EN RUSTTIJDEN BIJ VELLINGSWERK

Naar aanleiding van de verrichte onderzoeken op het gebied van de lichamelijke inspanning en rusttijden bij veillingswerk werden enige aspecten van dit onderzoek door de heren Ir. M. Bol en J. H. van Loon in de vergadering van de hoofdafdeling sociale zaken van 8 februari 1966 nader toegelicht.

Vervolgens heeft de hoofdafdeling over de consequenties, die de uitkomsten van dit onderzoek op de arbeidsomstandigheden in de bosbouw

kunnen hebben, diepgaand van gedachten gewisseld. Alvorens een beleid terzake uit te stippelen zullen partijen in de hoofdafdeling zich hieromtrent intern beraden.

De Commissie Onderzoek Rationalisatie Bosbouw is voorts verzocht advies uit te brengen m.b.t. het vraagstuk van de stank, de trillingen en de geluidshinder bij het werken met motorzagen.

§ 5. VORMING VAN EEN FONDS VOOR DE SCHOLING

Tegen het einde van de verslagperiode wendde de Stichting Landelijk Orgaan voor het Leerlingwezen in de Bosbouw zich tot het Bosschap met het verzoek te willen bezien of het niet mogelijk is een fonds te vormen, waaruit de subsidiëring van bepaalde aan de deelname aan het leerlingensstelsel verbonden kosten zou kunnen geschieden.

Er vond intern beraad plaats, doch voor het einde van de verslagperiode konden nog geen formele voorstellen aan het bestuur worden gedaan.

VI. BELASTINGSAANGELEGEHEDEN

§ 1. VENNOOTSCHAPSBELASTING

De behandeling van dit wetsontwerp werd nog niet voltooid.

§ 2. SUCCESSIEBELASTING

a. Ontwerp Successiewet 1964

De behandeling van dit op 6 november 1964 aan de Tweede Kamer aangeboden wetsontwerp, waarbij een algehele herziening van de belastingwetgeving t.a.v. de successierechten werd beoogd, heeft na het verschijnen van de Memorie van Antwoord in 1965 geen verdere voortgang gevonden.

b. Ontwerp van wet tot wijziging van de Successiewet 1956.

Op 1 december 1965 diende de regering een wetsontwerp tot wijziging van de Successiewet 1956 in, waarin met name de verervingsvrijstelling tussen echtgenoten werd verruimd.

Aangezien het ontwerp van wet geen verbetering voor de Natuur-schoonwetlandgoederen bevatte, werd reeds in 1965 contact gezocht met de Vaste Commissie voor Financiën uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal teneinde opnemng van een regeling analoog aan die in de Wet op de Vermogensbelasting 1964 — als voorlopige voorziening — te bepleiten.

De Memorie van Antwoord verscheen op 14 maart 1966. Op 24 maart 1966 verzocht het Bosschap de leden van de Vaste Commissie voor Financiën in afwachting van een definitieve regeling t.a.v. N.S.W.-landgoederen voor de belastingheffing van opengestelde landgoederen de bestemmingswaarde voor 1/4 gedeelte en van gesloten landgoederen voor 2/3 gedeelte, in aanmerking te nemen.

De Vaste Commissie voor Financiën diende op 29 maart 1966 een

amendement in dat beoogde door wijziging van artikel 7 lid 1 en artikel 8 van de Natuurschoonwet 1928 voor de heffing van de Successierechten een regeling te scheppen als door het Bosschap bepleit. Dit amendement werd op 30 maart 1966 door de Staatssecretaris overgenomen. Het ontwerp werd tot wet verheven en opgenomen in Staatsblad 275. De Wet trad in werking met terugwerkende kracht op 1 januari 1965.

§ 3. ONTWERP WET UITKERINGEN WEGEN

In 1961 heeft het Bosschap zijn wensen m.b.t. dit wetsontwerp kenbaar gemaakt. Het Bosschap sprak toen o.m. als zijn mening uit dat alle kwartaire wegen waarvan krachtens de bepalingen uit de Wegenwet en de daarop rustende wegenleggers, het onderhoud bij gemeenten, waterschappen en particulieren berust, dienden te delen in de uitkering op grond van deze wet en de daarop gebaseerde provinciale verordeningen. Tevens vestigde het Bosschap de aandacht op de zeer zwaar drukkende eigenaarslasten en bepleitte het een verlaging van de straatbelasting en de waterschapslasten nu gemeenten en waterschappen ingevolge deze wet uitkeringen zullen ontvangen voor aanleg en onderhoud van wegen. In het Voorlopig Verslag waren een aantal opmerkingen van het Bosschap terug te vinden.

De Memorie van Antwoord kondigde een verhoging van het basisbedrag der rijksuitkering aan. Dit bedrag van f 125 miljoen zal jaarlijks stijgen naar de mate waarin per jaar het aantal motorrijtuigen in vergelijking met het voorgaande jaar zal toenemen.

In de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer werden ramingen verstrekt van de uitkeringen aan de provincies ingevolge dit wetsontwerp over de jaren 1964, 1965 en 1966. Deze belopen resp. f 141, f 165,5 en f 190,6 miljoen. Op basis hiervan laten zich de minimum uitkeringen voor de kwartaire wegen becijferen op resp. f 21,2, f 24,8 en f 28,6 miljoen (15 % der totale uitkering).

De verdeling van deze gelden geschiedt op grond van door de Provinciale Staten op te stellen verdelingsverordeningen. Daarin zal in ieder geval dienen te worden bepaald, welke wegen in de zin van die verordening als kwartaire wegen worden aangemerkt. Vast staat dat niet alle niet-planwegen kwartaire wegen zullen worden. Dergelijke wegen zullen om als kwartaire wegen te kunnen worden aangemerkt, in ieder geval een zekere functie in het verkeer moeten hebben. Mevrouw Mr. Schilthuis stelde de Minister de vraag of de particuliere onderhoudsplichtigen, wier wegen niet voorkomen in de wegenleggers buiten deze regeling vallen. De Minister zegde toe dit punt nader te zullen laten bezien. Bij schrijven van 25 mei 1966 deelde hij mede, dat tijdens gepleegd ambtelijk overleg met de Provinciale Waterstaatsdiensten in beginsel is overeengekomen dat in de Algemene Maatregel van Bestuur t.a.v. kwartaire wegen o.m. de bepaling zou moeten worden opgenomen dat een regelmatig onderhoud van de weg verzekerd moet zijn door een openbaar lichaam. De Minister vervolgde dat zulks beslist niet behoeft te betekenen, dat wegen welke bij particulieren in beheer en onderhoud

zijn, ook al voldoen zij overigens aan de voor de betrokken categorie geldende eisen, van een uitkering zouden moeten worden uitgesloten. Aan de bedoelde eis zal immers ook worden voldaan wanneer door de betrokken particuliere beheerder terzake van het onderhoud van de weg en de financiering daarvan een regeling met een openbaar lichaam wordt getroffen, waarbij dit lichaam zich verbindt om in overleg met de beheerder onder bepaalde voorwaarden voor uitvoering van de werken te zullen zorgdragen. Nadat de Tweede Kamer zich op 3 maart 1966 met het ontwerp verenigd had, hechtte de Eerste Kamer op 19 juli 1966 daar zijn goedkeuring aan. De wet verscheen in Staatsblad 367.

§ 4. GEMEENTELIJKE BELASTINGEN

In 1967 kwam de belastingcommissie bijeen teneinde zich te beraden over de stijgende gemeentelijke belastingen, zoals o.m. straat- en baatbelasting, die van bosgronden worden geheven. Met het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben besprekingen plaats gehad teneinde na te gaan of er mogelijkheden zijn om te komen tot een verlichting van de straat- en baatbelasting en tevens om een oriëntering te hebben m.b.t. de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied, welke in het voor-nemen ligt. Van de zijde van het Ministerie van Binnenlandse Zaken had men het volste begrip voor de moeilijke financiële situatie in de bosbouw en werd erop gewezen dat het departement de gemeentelijke belastingverordeningen die een belangrijke verhoging van de straatbelasting inhouden voor bosbezittingen, aan de betrokken gemeenten terugzendt met de aanbeveling de opengestelde bosbezittingen volgens een lager tarief te belasten. Indien de gemeenten aan een dergelijke aanbeveling geen gevolg geven, volgt toch de goedkeuring, omdat de gemeenten in deze autonoom zijn.

In november 1967 had m.b.t. de gemeentelijke belastingen en met name t.a.v. de straatbelasting eveneens een bespreking plaats met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om te bezien of het thans zin heeft de gemeenten te benaderen met het verzoek de bossen in het geheel niet of volgens een gereduceerd tarief te belasten met straatbelasting.

Omdat de gemeenten in verband met het in de Troonrede 1967 aangekondigde wetsontwerp betreffende verruiming van het gemeentelijk belastinggebied, een afwachtende houding aannemen, verdiende het geen aanbeveling in dit stadium de gemeenten te benaderen. Wel zal de onderhavige problematiek aan de orde worden gesteld in de Commissie Gemeentefinanciën van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Zodra het wetsontwerp tot verruiming van het gemeentelijk belastinggebied zal zijn verschenen, zal zo nodig opnieuw in contact worden getreden met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en zal worden bezien, welke stappen genomen moeten worden.

Het is 1963 ingediende wetsontwerp voorlopige voorziening inzake verruiming van het gemeentelijk belastinggebied zal waarschijnlijk worden ingetrokken, nu een definitieve regeling in het voornemen ligt.

§ 5. ONTWERP WET OP DE OMZETBELASTING 1968

Op 4 oktober 1967 werd aan de Tweede Kamer aangeboden het Ontwerp van Wet op de Omzetbelasting 1968.

Aan het einde van de verslagperiode was het beraad over de vraag of het Bosschap nadere verlangens m.b.t. dit wetsontwerp kenbaar zou moeten maken, nog niet afgerond. Wel werd over de specifieke problemen die invoering van een B.T.W.-stelsel voor de bosbouw met zich mee kan brengen en over de voor de bosbouw meest gunstige regeling overleg gepleegd met Franse en Duitse bosbouworganisaties.

In het kort zal op de voorgestelde regeling worden ingegaan.

Algemeen

In het onderhavige wetsontwerp wordt voorgesteld m.i.v. 1 januari 1969 het huidige zgn. cumulatieve cascdestelsel te vervangen door een stelsel van heffing over de toegevoegde waarde (hierna te noemen B.T.W.). Zulks is geschied in het kader van de harmonisatie van de omzetbelasting in de E.E.G.

In West-Duitsland is reeds wetgeving op dit terrein tot stand gekomen en zal de zgn. Mehrwertsteuer per 1 januari 1968 van kracht worden. De bedoeling van het B.T.W.-stelsel is slechts die waarde voor belastingheffing in aanmerking te nemen, die in ieder van de productie- en distributieschakels aan het product of de verleende dienst wordt toegevoegd.

Het thans bestaande cumulatieve cascdestelsel waarbij iedere ondernemer wordt belast over het totaal bedrag van zijn bruto omzet heeft als voordeel zijn administratieve eenvoud en als nadeel dat het uit concurrentieoogpunt niet neutraal werkt, omdat het remmend werkt op de bedrijfsspecialisatie.

De B.T.W. wordt berekend over de verkoopprijs van de ondernemer, met dien verstande dat op die belasting in mindering kan worden gebracht de belasting die aan de onderneming in rekening is gebracht door zijn leveranciers (aftrek van voorbelasting).

Deze aftrek van voorbelasting kan terstond plaatsvinden over de periode, waarin zij door de leveranciers van de ondernemer aan deze in rekening is gebracht. De feitelijke belastingschuld van de ondernemer binnen een bepaalde periode is de belasting over de vergoeding minus de aftrek van voorbelasting. Onder vergoeding wordt verstaan het totale bedrag dat de ondernemer in rekening brengt, de omzetbelasting niet daarin begrepen.

Tarieven

Het wetsontwerp kent een algemeen tarief van 12 % en een verlaagd tarief van 4 % voornamelijk voor een aantal eerste levensbehoeften. Ook rondhout valt hieronder.

Bij nota van wijziging zal alsnog worden voorgesteld een verhoogd tarief van 14 % voor o.m. drank, bromfietsen, etc. in te voeren.

Wijze van heffing

De B.T.W.belasting wordt geheven van de onderneming, die de levering of de dienst verricht. De belasting wordt verschuldigd:

- a. in gevallen waarin een factuur moet worden uitgereikt op het tijdstip van de uitreiking of indien deze niet tijdig plaatsvindt, het tijdstip waarop zij uiterlijk had moeten geschieden;
- b. in andere gevallen op het tijdstip waarop de levering of de dienst wordt verricht.

In- en uitvoer

Bij invoer wordt de omzetbelasting geheven naar dezelfde tarieven als voor de desbetreffende goederen in het eigen land gelden. Bij uitvoer zijn de goederen vrij van belasting, terwijl de belasting die er tevoren op drukte, door exporteurs wordt afgetrokken of aan hen wordt teruggegeven.

Bijzondere regelingen

Het wetsontwerp voorziet in enkele bijzondere regelingen. Genoemd dienen te worden:

- a. de regeling t.a.v. kleine ondernemers;
- b. de landbouwregeling.

ad a. de regeling t.a.v. kleine ondernemers:

Tot nu toe werd de kleinhandel niet bij de heffing van de omzetbelasting betrokken. Na uitvoerige afweging van alle voor- en nadelen met name t.a.v. de administratieve rompslomp is besloten overeenkomstig de richtlijnen van de E.E.G. de kleinhandel in de B.T.W. te betrekken.

Echter zullen ondernemers die in een bepaald jaar niet meer dan f 1200,— aan belasting moeten afdragen, in werkelijkheid daarvan zijn ontheven. Indien het af te dragen bedrag ligt tussen f 1200,— en f 1800,— wordt dat bedrag (eveneens) verminderd met f 1200,—. In gevallen waarin de belasting meer dan f 1800,— bedraagt, is de vermindering gelijk aan het bedrag dat wordt verkregen door f 3.000,— te verminderen met de af te dragen belasting.

ad b. De landbouwregeling (artikel 27)

De landbouwregeling geldt voor landbouwers, veehouders, tuinbouwers en bosbouwers. De regeling luidt als volgt:

- „1. Landbouwers, veehouders, tuinbouwers en bosbouwers worden niet als ondernemer aangemerkt, indien hun leveringen en diensten uitsluitend bestaan uit:
 - a. leveringen van goederen, vermeld in tabel I, letter a, welke zij in hun vermelde hoedanigheid hebben voortgebracht of geteeld;
 - b. leveringen van gebruikte bedrijfsmiddelen en andere in het bedrijf gebruikte goederen;
 - c. andere leveringen en diensten, waarvan de vergoeding in totaal per jaar niet meer bedraagt van f 10.000,—.

2. Ondernemers aan wie de in het eerste lid bedoelde personen goederen als aldaar zijn bedoeld onder letter a, leveren, kunnen onder door Onze Minister te stellen voorwaarden 4 % van het aan hen in rekening gebrachte bedrag op de voet van art. 15, eerste lid, letter a, in aftrek brengen.
3. De in het eerste lid bedoelde personen kunnen aan de inspecteur verzoeken om als ondernemer te worden aangemerkt. Bij inwilliging van het verzoek geldt het ondernemerschap tot wederopzegging door belanghebbende doch tenminste voor vijf jaren; alsdan is het tweede lid niet van toepassing. Een hernieuwd verzoek kan eerst vijf jaren na die wederopzegging worden ingewilligd. De inspecteur beslist op het verzoek bij beschikking.
4. Artikel 25 is niet van toepassing op landbouwers, veehouders, tuinbouwers en bosbouwers, die de leveringen van goederen verrichten, vermeld in tabel I, letter a, welke zij hebben voortgebracht of geteeld."

In de Memorie van Toelichting wordt erop gewezen, dat de landbouwsector binnen de E.E.G. bij de harmonisatie van de omzetbelasting een bijzondere positie inneemt. Volgens artikel 15 van de tweede richtlijn zal een afzonderlijke regeling voor de gemeenschappelijke wijze van toepassing van de B.T.W. op handelingen betreffende landbouwproducten worden getroffen. Aangezien is te voorzien dat de bedoelde richtlijn zo zal uitvallen, dat de landbouwsector van de administratieve verplichtingen wordt ontheven, doch dat de voorbelasting niettemin mag worden verrekend, wordt reeds nu op zulk een regeling vooruitgelopen. Een afzonderlijke regeling voor de landbouw stuit niet op al te grote bezwaren aldus de Memorie van Toelichting, omdat de in de landbouwsector voortgebrachte producten in verreweg de meeste gevallen nog een of meer productie- of distributieschakels (bijv. de veiling) doorlopen, alvorens zij de consument bereiken. Dit schept de mogelijkheid om de voorbelasting van de landbouwsector in een volgende fase te doen verrekenen. Bovendien behoren de meeste door de landbouw voortgebrachte producten tot de eerste levensbehoeften, welke aan het lagere tarief worden onderworpen, of dienen zij als grondstof daarvoor. Deze beide aspecten maken het mogelijk voor de landbouwers in het ontwerp een zodanige regeling te treffen, dat zij administratief geheel buiten de heffing van omzetbelasting blijven. Dit wil zeggen, dat de landbouwproducten hun rol in het systeem van de omzetbelasting meespelen, maar dat terzake geen belasting aan de fiscus behoeft te worden afgedragen en geen administratie behoeft te worden bijgehouden.

De landbouwregeling is gebaseerd op de gedachte dat de landbouwschakel buiten de heffingstechniek kan blijven, indien het belastingpercentage voor de levering van de producten gelijk is aan de voorbelasting, welke dooreengenomen, daarop bij de landbouwer drukt. In dat geval bedraagt de af te dragen belasting immers nihil. De afnemers-ondernemers van landbouwproducten mogen de naar dat percentage berekende

belasting (in wezen dus de voordruk van de landbouwer) aftrekken van de door henzelf verschuldigde belasting, zodat de voorbelasting van de landbouwer op de gewone wijze wordt verrekend. De voorgestelde regeling brengt mede, dat de omvang van de voorbelasting welke onder de B.T.W. in de landbouw wordt geheven, moet worden geraamd. Het is uit een oogpunt van de tariefstelling een gelukkige omstandigheid, dat die voorbelasting gemiddeld niet veel hoger is dan het voor het levensmiddelenpakket voorgestelde tarief van 4 %. Door een aantal goederen, welke nagenoeg uitsluitend door landbouwers in hun bedrijf plegen te worden gebruikt, in het 4 % tarief op te nemen (zoals gras, ruwvoerders, meststoffen en vee) kan de gemiddelde voorbelasting zelfs geheel tot een percentage van 4 worden teruggebracht.

De hiervoor genoemde 4 % is dus gelijk aan de gemiddelde voordruk van de omzetbelasting in de landbouw. Het is mogelijk, dat voor bepaalde landbouwers en bosbouwers de werkelijke voordruk belangrijk hoger is dan dit percentage. Dat kan zich bijv. voordoen bij sterk gemechaniseerde bedrijven. Immers op alle machinerieën die worden aangeschaft drukt omzetbelasting naar het gewone tarief van 12 %. Indien de omzetbelasting over machinerieën e.d. de omzetbelasting over de door de land- en bosbouwers voortgebrachte producten overtreft, zou toepassing van de gewone bepalingen uit de wet voordeliger zijn. Men zou immers meer van de fiscus te vorderen hebben, dan men verschuldigd is. Teneinde nu te voorkomen, dat deze ondernemers door de landbouwregeling worden benadeeld, bevat art. 27, lid 3 een zgn. optiemogelijkheid. Deze brengt mede, dat landbouwers en bosbouwers op hun verzoek wel als ondernemer worden aangemerkt. Dan zijn de gewone bepalingen van het ontwerp op hen van toepassing, hetgeen er o.a. op neer komt, dat wanneer de voorbelasting meer bedraagt dan de door hen verschuldigde belasting, het verschil wordt teruggegeven. Om administratieve bemoeiingen zoveel mogelijk te beperken en mede om misbruik van de regeling — bijv. door alleen in de jaren waarin grote aanschaffingen plaats vinden voor het ondernemerschap te opteren — te voorkomen, is bepaald, dat de optie en een opnieuw toepassen van de regeling tenminste vijf jaren gelden.

Wijziging Registratiewet 1917

Bij artikel 43 van het ontwerp wordt een wijziging van artikel 101 van de Registratiewet 1917 aangebracht. De wijziging houdt een vrijstelling van registratierecht in voor overdrachten van landbouw-, tuinbouw-, veehouders- en bosbouwbedrijven door ouders aan kinderen, welke in hun geheel door de kinderen worden voortgezet.

§ 6. NATUURSCHOONWET 1928

In de loop van de verslagperiode maakte het secretariaat een aanvang met de opstelling van een nota met betrekking tot de Natuurschoonwet 1928. Dit geschiedde op verzoek van de belastingcommissie, die zich terzake nader wenst te beraden.

VII. WATERSCHAPSLASTEN

In de verslagperiode is met diverse waterschappen contact onderhouden van incidentele aard over de hoogte der tarieven en de classificatie van bosgronden.

Op 17 maart 1967 richtte het Bosschap zich naar aanleiding van het verschijnen van het rapport van de werkgroep waterschapsfinanciën in een brief tot de Minister van Verkeer en Waterstaat. Bovengenoemde werkgroep had tot taak de regering te adviseren of en in hoeverre i.v.m. de toestand der waterschapsfinanciën maatregelen van regeringszijde geboden zijn, zulks naar aanleiding van de nota van de Unie van Waterschapsbonden, waarin o.m. werd gepleit voor een rijkssubsidieregeling t.b.v. de uitgaven van de gewone dienst der waterschappen.

In bedoelde brief sprak het Bosschap er zijn teleurstelling over uit, dat de werkgroep de stelling van de Unie van Waterschapsbonden, dat het Rijk als het ware „plaatsvervangend” zou moeten optreden voor de belangen die voor de waterschapsfiscus niet grijpbaar zijn, niet wilde onderschrijven. Deze afwijzing is naar de mening van het Bosschap daarom verontrustend, omdat zulks een miskenning inhoudt van de wezenlijke functie die de waterschappen in de samenleving vervullen. Het moet principieel juist worden geacht, dat de algemene belangen die door de waterschappen worden gediend, mede bijdragen in de kosten die daaraan verbonden zijn. Het is dan ook, naar de mening van het Bosschap, merkwaardig dat de werkgroep enerzijds deze stelling als onaanvaardbaar van de hand wijst en anderzijds betoogt, dat subsidiëring in de kosten van uitvoering van waterstaatswerken (in de kapitaalssfeer) dient te worden gecontinueerd.

De mening van de werkgroep dat alle direct bij het waterschapswerk betrokken belangen aan de financiering daarvan deel hebben en dat uitgegaan zal moeten worden van de gedachte, dat wie belang heeft bij de waterschapswerken of deze mede noodzakelijk maakt, betaalt naar de mate van de omvang van zijn belang of van de veroorzaakte last, kon het Bosschap onderschrijven.

In dit verband werd door het Bosschap nog eens de aandacht gevestigd op de bijzondere positie van de bosgronden waar het gaat om de waterbeheersing en de waterregulerende functie van deze gronden. Voorts werd gewezen op de grote bestemmingsvastheid van bossen op grond van de Boswet en andere natuur- en landschapsbeschermende maatregelen.

Samenvattend stelde het Bosschap, dat:

- 1e. de voorstellen, die door de Unie van Waterschapsbonden zijn ingediend, in beginsel juist zijn. Derhalve dient, gezien de urgentie van het vraagstuk van de waterschapsfinanciën, zo spoedig mogelijk een rijkssubsidieregeling te worden gerealiseerd;
- 2e. de lastenheffing der waterschappen in het algemeen dient te worden bezien in het licht van de suggesties van de werkgroep en dat in dat kader de lastenheffing van bosgronden, dient te worden her-

zien, in die zin, dat deze gronden zullen worden vrijgesteld, dan wel belast volgens een gereduceerd tarief.

VIII. BOSWETGEVING

§ 1. REGELING EX ARTIKEL 10 VAN DE BOSWET

Tijdens de vorige verslagperiode heeft overleg plaats gevonden over een regeling aangaande krediettoekenning op grond van artikel 10 van de Boswet. De mogelijkheid tot het aanvragen van kredieten in de kosten van aanleg van nieuwe bossen staat thans open. De tekst der regeling volgt hierna:

„DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Gelet op artikel 10 van de Boswet;

BESLUIT;

Artikel 1

Dit besluit verstaat onder:

- a. de directeur: de directeur van het Staatsbosbeheer;
- b. de eigenaar: een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, die krachtens eigendom of enig ander zakelijk recht het genot heeft van grond;
- c. vervreemding: overdracht van eigendom of vestiging, overdracht of beëindiging van een zakelijk recht.

Artikel 2

Ter bevordering van de uitbreiding van het bosareaal kan aan de eigenaar van gronden, die niet zijn gelegen binnen een bebouwde kom als bedoeld in artikel 1, vijfde lid, van de Boswet, op zijn aanvraag een krediet worden toegekend ter tegemoetkoming in de kosten van aanleg van bossen op de voet van de navolgende bepalingen; aan de toekenning kunnen nadere voorschriften worden verbonden.

Artikel 3

- 1 De met andere houtsoorten dan populier of wilg te bebossen gronden dienen een aaneengesloten oppervlakte te hebben van tenminste 5 ha. Bij uitbreiding van een bestaand bos groot onderscheidenlijk tenminste 1, 2, 3 en 4 ha dient de te bebossen oppervlakte tenminste 4, 3, 2 of 1 ha te bedragen.
2. De met populier of wilg te bebossen gronden dienen een aaneengesloten oppervlakte te hebben van tenminste 1 ha. Bij uitbreiding van een bestaand bos groot tenminste 0,5 ha dient de te bebossen oppervlakte tenminste 0,5 ha te bedragen.

Artikel 4

1. De eigenaar dient een kredietaanvraag in bij de hoofdingenieur-directeur van het Staatsbosbeheer.
2. Hij legt een plan van bebossing over.

Artikel 5

In de beschikking, waarin het krediet wordt toegekend, wordt de termijn bepaald, waarin het plan moet worden uitgevoerd.

Artikel 6

Het krediet bedraagt:

f 800,— per ha, indien de grond bebost wordt met groveden, Oostenrijkse den of Corsicaanse den;

f 1.200,— per ha, indien de grond bebost wordt met douglas, fijnspar, lariks of sitkaspar;

f 2.000,— per ha, indien de grond bebost wordt met inlandse eik, beuk of es;

f 400,— per ha, indien de grond bebost wordt met populier of wilg in een wijd plantverband, waarbij tenminste 160 stuks per ha worden geplant;

f 800,— per ha, indien de grond bebost wordt met populier of wilg, in een nauw plantverband, waarbij tenminste 400 stuks per ha worden geplant.

Artikel 7

1. Het krediet wordt uitbetaald als het plan is uitgevoerd. In bepaalde gevallen kan een gedeelte van het krediet eerder worden uitbetaald.
2. In bijzondere gevallen kan de directeur schriftelijk toestemming verlenen van het plan af te wijken.

Artikel 8

Het krediet moet, volgens een nader vast te stellen aflossingsschema, worden terugbetaald

binnen 35 jaar, indien de grond is bebost met groveden, Oostenrijkse den of Corsicaanse den;

binnen 30 jaar, indien de grond is bebost met douglas, fijnspar, lariks of sitkaspar;

binnen 40 jaar, indien de grond is bebost met inlandse eik, beuk of es;

binnen 20 jaar, indien de grond is bebost met populier of wilg;

na de eerste januari van het jaar, waarin het krediet of het laatste gedeelte van het krediet is uitbetaald.

Artikel 9

De eigenaar is gehouden bossen, voor de aanleg waarvan het krediet is verleend, tegen schade voor brand te verzekeren of verzekerd te hebben bij een te goeder naam bekend staande verzekeringsmaatschappij.

Artikel 10

1. Het krediet is onmiddellijk opeisbaar;
 - a. zodra de eigenaar in staat van faillissement wordt verklaard of zodra hij surséance van betaling vraagt;
 - b. zodra de eigenaar, rechtspersoon zijnde, ontbonden wordt of zijn rechtspersoonlijkheid verliest;
 - c. zodra de eigenaar de eigendom of het zakelijk recht op de grond verliest.
2. Kredieten, uitbetaald in de perioden, liggende na de in het eerste lid bedoelde tijdstippen zijn onverschuldigd betaald.
3. De eigenaar is verplicht het krediet terug te betalen binnen één maand nadat de directeur te kennen heeft gegeven:
 - a. dat de voorschriften niet zijn nagekomen
 - b. dat de houtopstand, voor de aanleg waarvan het krediet is verleend geheel of gedeeltelijk is geveld of gelicht of op andere wijze geheel of gedeeltelijk is teniet gegaan;
 - c. dat de houtopstand naar zijn oordeel wordt verwaarloosd.
4. In het geval dat naar het oordeel van de directeur door enige handeling of nalatigheid van de eigenaar de houtopstand, voor de aanleg waarvan het krediet is verleend, is teniet gegaan, moet tevens vanaf de eerste dag van de maand, waarin het krediet verstrekt is, tot de laatste dag van de maand waarin het krediet wordt terugbetaald een samengestelde interest, gebaseerd op het gemiddelde promessedisconto van de Nederlandse Bank in de desbetreffende periode betaald worden.

Artikel 11

1. De eigenaar is verplicht van zijn voornemen tot gehele of gedeeltelijke vervreemding van de grond per aangetekende brief kennis te geven aan de directeur.
2. De directeur is bevoegd bij vervreemding toestemming te verlenen dat de schuld door de verkrijger overgenomen wordt en de verkrijger in de plaats treedt van de vervreemder.

Artikel 12

Indien een krediet wordt toegekend aan meer dan één eigenaar zijn alle mede-eigenaren hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk voor de nakoming van alle terzake van de toekenning van het krediet op hen rustende verplichtingen."

IX. GRONDZAKEN

§ 1. RUIMTELIJKE ORDENING

In de loop van het jaar 1966 verscheen de 2e nota over de ruimtelijke ordening in Nederland. In deze beleidsverkenning t.a.v. de toekomstige

ruimtelijke indeling, werd eveneens aandacht geschonken aan de aanleg van o.m. nieuwe elementen van formaat voor de recreatie. Dergelijke elementen waarvan ook boscomplexen deel uitmaken, zijn geprojecteerd bij Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Groningen, Leeuwarden, tussen Arnhem en Nijmegen, bij Zwolle, in Zuid-Limburg, in de IJsselmeerpolders, in Noord-West Brabant en bij Alkmaar.

§ 2. BESCHIKBAAR STELLEN GRONDEN VOOR MILITAIRE OEFENINGEN

In 1966 werd door het Bureau Militaire Oefengelegenheid van het Ministerie van Defensie een enigszins gewijzigd ontwerp standaardcontract m.b.t. het beschikbaar stellen door particulieren van terreinen aan het Ministerie van Defensie voor het houden van militaire oefeningen voorgesteld. Met de terzake voorgestelde regeling, met name met betrekking tot de hoogte der vergoeding en de procedure van de schaderegeling, kon het Bosschap zich verenigen.

§ 3. NATUURBESCHERMINGSWET

De parlementaire behandeling van het ontwerp Natuurbeschermingswet werd in 1966 voortgezet. Op 16 maart 1966 verscheen de Memorie van Antwoord en op 21 en 22 juni 1966 vond de openbare behandeling in de Tweede Kamer plaats. Naar aanleiding van de gedachtenwisseling omtrent dit wetsontwerp in het Voorlopige Verslag en in de Memorie van Antwoord wendde het Bosschap zich op 28 april 1966 nogmaals met een request tot de leden van de vaste commissie voor C.R.M. Het Bosschapsstandpunt werd bovendien nog mondeling onder de aandacht van enige kamerleden gebracht. Enige punten welke van grote betekenis zijn, zullen in het kort worden behandeld.

Werkingsfeer Natuurbeschermingswet

In zijn request stelde het Bosschap dat de bewaring van natuurschoon voor zover dit betreft bossen en andere houtopstanden, reeds uitputtend is geregeld in de Boswet. Op grond daarvan dienden de bepalingen van de Natuurbeschermingswet voorzover het betreft de bescherming uit een oogpunt van natuurschoon, niet van toepassing te zijn op bossen en andere houtopstanden. Een bij de openbare behandeling door de heer van Dijk ingediend amendement van die strekking werd echter niet aanvaard. Wel werd aan de wensen van het Bosschap in zekere mate tegemoet gekomen door de aanvaarding van een amendement van de heer Baeten op artikel 7 lid 1. Na amendering luidt dit artikel als volgt: „Onze Minister kan in overeenstemming met Onze Minister, belast met de zorg voor de ruimtelijke ordening, een natuurmonument waarvan de bescherming niet reeds op andere wijze door of krachtens de Wet is verzekerd, bij een met redenen omklede beschikking waarin de percelen kadastraal omschreven zijn, aanwijzen als beschermd natuurmonument.”

Schadevergoeding

Het Bosschap stelde in zijn request voorts, dat enkel en alleen door de aanwijzing tot natuurmonument schade kan ontstaan. Op dit punt diende een schadevergoedingsregeling in de wet te worden opgenomen. Een door de heer Baeten bij amendement voorgestelde regeling, om ook de door de aanwijzing tot natuurmonument ontstane schade voor schadevergoeding in aanmerking te doen komen, werd aanvaard en in de Natuurbeschermingswet opgenomen (artikel 18).

Natuurbeschermingsraad

Ten aanzien van de samenstelling van de Natuurbeschermingsraad stelde het Bosschap dat vertegenwoordiging van landbouw- en bosbouworganisaties gewenst is, gezien de verstrekkende gevolgen van de adviezen van deze raad enerzijds en de noodzakelijkheid van een evenwichtige afweging van de belangen anderzijds. Bij derde nota van wijziging heeft de Minister van C.R.M. toegezegd in de Natuurbeschermingsraad tenminste 3 leden te benoemen die deskundig zijn op het gebied van de land- en bosbouw. Deze benoeming zal niet geschieden op voordracht van organisaties die werkzaam zijn in de sfeer van de bosbouw en de landbouw. In de voordracht tot benoeming zal de Minister van Landbouw en Visserij worden gekend.

De in het request van 28 april 1966 naar voren gebrachte wensen met betrekking tot de procedure van de aanwijzing en toekenning van vergunningen en de regeling van de bevoegdheid van de lagere organen werden niet gerealiseerd.

De Natuurbeschermingswet werd op 12 december 1967 afgekondigd en trad op 1 januari 1968 in werking.

X. METEN VAN HOUT

Tijdens de verslagperiode waren er geen ontwikkelingen die de speciale aandacht vroegen.

XI. RATIONALISATIE

In de verslagperiode verschenen rapporten en publicaties over het machinaal schillen van hout, het vellingswerk van groveden met verschillende motorzagen, het gebruik van lichte en zware motorzagen bij vellings- en snoeiwerkzaamheden, de opwerkingskosten en de houtwaarde in de kroon van lariks en fijnspar en moderne hutoogstmethoden in Zweden.

Uit het onderzoek naar de opwerkingskosten en de houtwaarde in de kroon van lariks en fijnspar is gebleken dat fijnspar en lariks (ook

douglas) op een constante diameter van rond 8 cm zouden kunnen worden afgetopt. Voor populier geldt een diameter van rond 10 cm.

Het zuiveren in bestaande pinus cultures met hoge stamtallen (2500 à 3500 stuks per ha) en met een gemiddelde hoogte kleiner dan 3 meter, kan worden uitgevoerd door systematisch (met trekker en slagmaaier) het stamtal tot op de helft terug te brengen om vervolgens selectief in de blijvende rijen of stroken met handgereedschap (Finse sikkel, Zweeds kapmes) een verdere reductie tot stand te brengen. In opstanden met een gemiddelde hoogte groter dan 3 meter kan het beste selectief worden gezuiverd met de motorboogzaag. In verband met risico's van sneeuw en ijeldruk of breuk in deze oudere cultures is reductie in meerdere etappen aan te bevelen.

Eveneens werden de resultaten bekend van onderzoeken op het gebied van:

1e. het calorieënverbruik per etmaal bij vellingswerk met een motorzaag;

2e. de voeding van bosarbeiders;

3e. meting van geluid, trillingen en krachten bij drie motorkettingzagen. Veruit de grootste activiteit van de commissie was de voorbereiding van de Manifestatie „Bos en Mens”. Voor deze manifestatie werd een prae-advies: „Ontwikkelingen bij de bosarbeid: motief tot samenwerking” geschreven. Ook de verslaglegging en de financiële afwikkeling vroegen de aandacht.

De Commissie Onderzoek Rationalisatie Bosbouw verleende medewerking aan het project zuiveringsonderzoek. Hierbij is een inzicht verkregen in de kosten van het selectief zuiveren met handgereedschap en bosmaaiers en ook bij gemechaniseerd, ten dele systematisch zuiveren met slagmaaiers achter trekkers. In 1968 zal hierover een publicatie verschijnen.

Het Instituut voor Preventieve Geneeskunde heeft een lawaai beschadigingsonderzoek bij bosarbeiders die met motorzaag of bosmaaier werken verricht. Het rapport werd in 1967 aan de C.O.R.B. uitgebracht.

De Physiologische Groep van de Landbouwhogeschool zal op verzoek van de C.O.R.B. een onderzoek instellen naar het hart- en longstelsel en het bewegingsapparaat bij andere bosarbeiders, die zwaar werk hebben verricht.

In samenwerking met het Staatsbosbeheer worden ten behoeve van op te stellen begrotingen normen opgesteld, voor de aanleg van beplantingen in ruilverkavelingen, langs Rijks- en Provinciale wegen en het onderhoudswerk.

XII. VEILIGHEID IN DE BOSBOUW

De commissie bosbouwveiligheid ging in de verslagperiode voort met de voorbereiding en verspreiding van veiligheidsaffiches met bijbehorende instructiebladen. De uitslagen van de enquêtes naar bedrijfsongevallen in de bosbouw hebben het nut van deze activiteit overduidelijk aangetoond.

XIII. BOSBOUWVOORLICHTING

§ 1. BOSBOUWVOORLICHTINGSRAAD

Nadat op 7 augustus 1965 het K.B. houdende nadere regelen betreffende de taak en de werkwijze van de Bosbouwvoorlichtingsraad was verschenen (Stb. 385) werden de leden van de raad met ingang van 1 maart 1966 benoemd bij besluit van 3 maart 1966.

De samenstelling van de raad is als volgt:

Ir. J. W. Wellen, voorzitter
C. J. K. van Aalst
H. J. de Boer
Ir. M. van Daalen
Ir. J. C. E. N. van Florenstein Mulder
Ir. A. J. Grandjean, adv. lid
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
H. Kikkert
Prof. Dr. Ir. G. Hellinga, adv. lid
L. Magielse
Ir. G. Memelink
Ir. D. Sikkel, adv. lid
Drs. V. Timmermans
Dr. A. D. Voûte, adv. lid
Mr. J. J. Waltheer, adv. lid
Ir. L. W. Wilmes
Ir. J. F. Woltersen, adv. lid.

De raad ving haar werkzaamheden aan op 27 mei 1966. De voorlichtingsactiviteiten op bosbouwgebied werden geïnventariseerd, terwijl werd bezien, welk effect de voorlichting heeft. Daarbij kwam de raad tot de conclusie, dat van de voorlichting slechts dan een maximaal resultaat mag worden verwacht, wanneer de voorlichting een goed klankbord ontmoet. Met het oog daarop bestudeerde de raad een aantal in het buitenland voorkomende vormen van beheer, die een groter effect van de voorlichting mogelijk maken.

§ 2. BOOMFEESTDAG

Zowel in 1966 als in 1967 werd de Boomfeestdag gevierd in ongeveer 150 gemeenten. Elk jaar namen er in totaal rond 25.000 kinderen aan deel.

§ 3. BOS-, HOUT- EN RECREATIEDAGEN 1967

Op 1, 2 en 3 juni 1967 werd te Apeldoorn de manifestatie „Bos en Mens” gehouden. Deze manifestatie werd georganiseerd door het Boschap in samenwerking met: de Algemene Vereniging Inlands Hout, de Stichting Bosbouw Praktijk Onderwijs, het Bosbouwproefstation, de Bosbouwtechnische school, de gemeente Apeldoorn, de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij, de Koninklijke Nederlandse Toeristen-

bond A.N.W.B., de Nederlandse Vereniging van Boscigenaren, het Staatsbosbeheer, de Agrarische Bedrijfsbonden, de Meubel- en Houtbedrijfsbonden en de Ambtenarenbonden.

Voorafgaande aan deze manifestatie werden een viertal regionale bosbouw dagen gehouden, tijdens welke bosarbeiderswedstrijden centraal stonden. De manifestatie „Bos en Mens", die tot doel had de bosbouw in al zijn facetten in het centrum van de belangstelling te plaatsen werd geopend door Mr. A. L. des Tombe, burgemeester van Apeldoorn. Het was het Bosschap en de organisatoren een eer Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Claus op de manifestatie te mogen begroeten. In het kader van de Bos-, Hout- en Recreatiedagen werd een tweetal congressen georganiseerd onder de titels „Bos en Hout" en „Bos en Recreatie".

Het congres „Bos en Hout" stond in het teken van de samenwerking in de bosbouw. De directeur van de Federatie van Zweedse verenigingen van boscigenaren, de heer K. E. Önnestjöld hield een inleiding over dit onderwerp, terwijl de volgende prae-adviezen werden toegelicht: „Ontwikkelingen bij de bosarbeid: motief tot samenwerken" van de heer Ir. M. Bol; „Samenwerking bij de houtafzet" van de heer Ir. A. G. Gerritsen; „Samenwerking en het particuliere bos" van de heer Ir. G. Memelink en „Boscigenaren en samenwerking" van de heer C. W. J. Baron de Weichs de Wenne.

Een forum waarin de prae-adviseurs zitting hadden, ging onder leiding van Dr. J. van Soest nader op de problematiek en de gerezen vragen in.

In het kader van het congres „Bos en Recreatie" werden twee inleidingen gehouden en wel door de heer Ir. C. Staf over „Bos en de Nederlandse samenleving" en door de heer D. Bouman over „Gemeenten en recreatie".

Een forum onder voorzitterschap van Ir. C. Staf stond stil bij het belang van de Nederlandse bossen. In het forum dat terzake van gedachten wisselde o.m. aan de hand van door de forumleden ingediende stellingen hadden zitting de heren Prof. Dr. F. M. Maas, Ir. D. Sikkels, Ir. A. Coops, Ir. C. A. Kuysten, D. Bouman en Ir. M. van Daalen.

Op het terrein van „Berg en Bos" te Apeldoorn werden technische demonstraties, een commerciële, een hout- en een binnententoonstelling en bosarbeiderswedstrijden gehouden. Voorts was er een speciale jeugddag en een landgoedkamp, georganiseerd door de A.N.W.B. De manifestatie kan in alle opzichten geslaagd worden genoemd. Het welslagen was in zeer belangrijke mate te danken aan de commissie van voorbereiding, die onder de bezielende leiding van de heer H. J. de Boer stond en die in Ir. M. Bol een voortreffelijke secretaris had.

In de commissie hadden zitting: H. J. de Boer, voorzitter, A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde, Ir. M. Bol, secretaris, D. Bouman, Ir. A. G. Gerritsen, Ir. P. H. M. Tromp, Drs. J. van der Valk, W. van Ophuysen, Ir. C. Kuysten, Th. J. Kroon, Drs. G. J. den Hartog. Dankzij deze dagen werd de bosbouw en de problemen waarmee deze sector wordt geconfronteerd in het centrum van de belangstelling geplaatst.

Een speciaal nummer van het Nederlands Bosbouw Tijdschrift werd aan deze manifestatie gewijd.

Het bestuur van het Bosschap heeft besloten de samenwerkende organisaties voor te stellen het batig saldo van de manifestatie te reserveren voor in de toekomst te organiseren manifestaties of studiedagen. Met het oog daarop bleef de commissie, nadat zij haar eigenlijke taak had beëindigd, voortbestaan.

XIV. BOSBRANDWEER

§ 1. ALGEMEEN

Met name dankzij de overvloedige regenval kwamen er in 1966 in vergelijking met voorgaande jaren weinig bos- en heidebranden voor.

In 1967 lag het aantal branden beduidend hoger. Ook het areaal dat verloren ging was veel omvangrijker. Een en ander blijkt uit onderstaand overzicht.

jaar	aantal branden	verbrande oppervlakte in ha			schade in guldens
		bos	heide	totaal	
1960	391	139	803	942	± 130.000
1961	51	9	67	76	± 8.000
1962	304	61	207	268	± 75.000
1963	286	143	470	613	± 390.000
1964	467	312	474	786	± 880.000
1965	178	70	150	220	± 86.000
1966	92	17	143	160	± 22.000
1967	176	73	237	310	± 124.590

Naar oorzaken kan het aantal bosbranden in de verslagperiode als volgt worden verdeeld:

	1966	1967
onvoorzichtigheid	37	67
opzet	12	32
diverse oorzaken	4	4
onbekende oorzaken	39	73

Het stemde tot voldoening dat het Rijkssubsidie voor het jaar 1967 werd verhoogd tot f 25.000,— en dat voor 1968 in de Rijksbegroting een bedrag van f 30.000,— is geraamd. Voor de regionale bosbrandweerorganisaties betekende dit een bescheiden verhoging van de inkomsten. Het oriënterend overleg om tot oprichting van een bosbrandweerorganisatie voor het gebied van de Kennemerduinen te komen, leidde helaas niet tot positieve resultaten. Wel kwam het Recreatieschap Brunssumerheide tot de oprichting van een bosbrandweerorganisatie.

§ 2. VOORLICHTING EN PROPAGANDA BOSBRANDWEER

De verspreiding van waarschuwborden „bosbrandgevaar” en de bordjes „geen vuur” vond ook in deze verslagperiode weer op uitgebreide schaal plaats. Tevens werd de uitgifte verzorgd van een affiche „geen vuur in de natuur” en van de folder „Verniel Uw eigen vreugde niet”. De film „In drie minuten”, waarin het gevaar van bos- en heidebranden anschouwelijk wordt voorgesteld, werd in een aantal bioscooptheaters vertoond.

De commissie was voorts vertegenwoordigd op de Bos-, Hout- en Recreatiedagen 1967 te Apeldoorn en nam gezamenlijk met andere organisaties deel aan de inrichting van een stand op de NAVITO.

De secretaris van de commissie nam zitting in een door de Stichting Recreatie in het leven geroepen werkgroep „milieu-hygiëne”, welke zich o.m. heeft beijverd voor de opstelling van „De groene tien”, d.i. een boekje dat gedragsregels geeft voor de mens in de natuur. „De groene tien” zal in de loop van 1968 verschijnen.

Op verzoek van de commissie zal de Nederlandse afgevaardigde naar de commissie voor natuur- en landschapsbescherming van de Raad van Europa het vraagstuk van de uniformering van waarschuwborden bosbrandgevaar aldaar ter tafel brengen.

§ 3. BOSBRANDVERORDENING BOSSCHAP 1962

Met de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw en Visserij heeft omtrent de wijze van toepassing, de nalaving en de controleerbaarheid van de Bosbrandverordening Bosschap 1962 nader contact plaatsgevonden. Het beraad over de gewenste aanpassing van de verordening aan enige in de praktijk gebleken bezwaren vorderde in zeer belangrijke mate, doch kon helaas ook in 1967 nog niet worden afgesloten. De strafsanctie trad derhalve nog niet in werking.

XV. BUITENLANDSE AANGELEGENHEDEN

Op internationaal niveau hebben geen gebeurtenissen plaats gevonden die veel aandacht vroegen.

XVI. FINANCIËEL OVERZICHT

REKENINGEN 1966 EN 1967

INKOMSTEN

	1966	1967
I Uit het saldo van vorige kalenderjaren	f —,—	f —,—
II Heffingen	„ 257.378,90	„ 252.564,36
III Diensten aan derden (bosbrandweer en commissie inlands hout)	„ 3.825,—	„ 3.000,—
IV Overige inkomsten	„ 8.971,27	„ 10.060,82
Totaal inkomsten	<u>f 270.175,17</u>	<u>f 265.625,18</u>

UITGAVEN

I Vergaderkosten bestuur en commissies incl. vergoedingen voorzitter Bosschap	f 18.770,—	f 21.490,—
II Personeelsuitgaven, incl. kosten sociale voorzieningen, reis- en verblijfkosten	„ 113.435,96	„ 127.453,81
III Huisvestingskosten en bureaunkosten	„ 19.748,60	„ 25.987,28
IV Rente en bankkosten	„ 1.958,71	„ 1.896,88
V Diensten door derden w.o. accountantskosten	„ 3.364,—	„ 3.141,—
VI Subsidies en bijdragen:		
Commissie Rationalisatie van het Bosbouwproefstation	„ 10.000,—	„ 10.000,—
Sociaal-Economische Raad	„ 2.388,55	„ 3.127,12
Landelijk Comité van de Organisatie van Boomfeestdagen	„ 250,—	„ 500,—
Rationalisatie	„ 2.500,—	„ —,—
Bosbrandweer	„ 3.000,—	„ 3.000,—
Landbouw-Economisch Instituut	„ 7.500,—	„ 7.500,—
Stichting Recreatie	„ 25,—	„ 25,—
Perctrum Nieuwspoort	„ 25,—	„ 25,—
Natuurfonds	„ —,—	„ 50,—
Nederlands Bosbouw Tijdschrift	„ —,—	„ 1.000,—
VII Uitgaven voor taken voorzover niet in andere rubrieken of andere diensten begrepen: commissie inlands hout	„ 24.915,52	„ 15.431,86
VIII Onvoorzien	„ 2.243,58	„ 4.270,62
IX Aanvulling reserve	„ 20.000,—	„ 17.500,—
X Batig saldo	„ 40.050,25	„ 23.226,61
Totaal uitgaven	<u>f 270.175,17</u>	<u>f 265.625,18</u>

ACTIVA

1966

1967

1966

1967

Gebouw	60.099,41	56.901,45	Geldlening Ned. Waterschapsbank	51.118,45	47.920,49
Geldmiddelen:			Diverse schulden en nog te betalen loon- belasting en premie A.O.W.	58.996,86	46.731,63
1966	1967				
Kas f 2.789,29	f 1.758,—		Reserve onderhoud gebouw	510,—	760,—
giro „ 9.995,19	„ 377,53		Reserve aanschaf auto	1.623,07	2.623,07
waterschaps- bank „ 3.052,13	„ 6.405,79		Reserve	157.470,86	198.197,47
Nutsspaarbank „ 63.913,35	„ 91.433,51	79.749,96	Saldo Bosbrandweer 1967 547,35		
		99.974,83	Saldo Bosbrandweer 1966 219,07	973,65	766,42
Diverse vorderingen en vooruitbetaalde kosten	36.425,70	25.591,86			
Belegde reserve	94.417,82	114.530,94			
	270.692,89	296.999,08		270.692,89	296.999,08

BOSBRANDWEER

INKOMSTEN

1966

1967

UITGAVEN

1966

1967

1. Ministerie van Landbouw en Visserij
2. Nederlandse Spoorwegen N.V.
3. Ned. Buurtvervoer Maatschappij
4. Onderlinge Gem. Bossen Verzekering
5. Stichting Natuurfonds
6. Bosschap
7. Saldo vorige jaren

25.000,—	25.000,—
100,—	100,—
100,—	100,—
250,—	250,—
2.000,—	2.000,—
3.000,—	3.000,—
—,—	754,58

1. Utrechtse Bosbr. Ver.
2. Veluws Bosbr. Comité
3. Bosbr. ver. Achterhoek & Liemers
4. Prov. Overijss. St. v. d. Bosbr. bestrijding
5. St. Bosbr. bestr. in de 3 Nrd. Provinciën
6. Bosbrandweerkring Cranendonck
7. Idem Deurne
8. Idem Het Markiezaat
9. Idem Ravenstein
10. Idem Zeeland
- 10a. Idem Bladel
11. St. Bosbr. bestr. i. Limb.
12. Idem Nijmegen e.o.
13. Nader te verdelen subs.
14. Voorl. en propaganda
15. Vacatiegelden commissie en werkcommissie
16. Diversen
17. Voordelige saldi
18. Admin. kosten Bosschap

1.180,—	1.120,—
5.865,—	5.580,—
1.115,—	1.060,—
2.900,—	2.750,—
2.900,—	2.750,—
785,—	685,—
390,—	370,—
330,—	310,—
65,—	70,—
190,—	180,—
720,—	685,—
2.300,—	2.190,—
260,—	250,—
3.000,—	3.000,—
4.500,93	5.907,23
730,—	750,—
—,—	—,—
219,07	547,35
3.000,—	3.000,—

30.450,—	31.204,58
----------	-----------

30.450,—	31.204,58
----------	-----------

INKOMSTEN

BUREAU COMMISSIE INLANDS HOUT

UITGAVEN

	1966	1967		1966	1967
1. Boschap	24.915,52	15.431,86	I Personeelsuitgaven, reis- en verblijfkosten	12.046,69	345,21
2. Alg. Vereniging Inlands Hout	12.457,76	7.715,93	II Huisvestings- en bureaunkosten	2.671,85	2.441,53
3. Ministerie van Landbouw en Visserij	18.455,95	11.431,01	III Onderzoeken	6.228,60	10.140,—
			IV Deelname tentoonstellingen	—,—	7.388,09
			V Voorlichting	34.811,84	14.213,12
			VI Onvoorziene uitgaven	70,25	50,85
	55.829,23	34.578,80		55.829,23	34.578,80

XVII. SAMENSTELLING BESTUUR, DAGELIJKS BESTUUR, HOOFDAFDELING SOCIALE ZAKEN, COMMISSIES E.D.

A. Bestuur

Op 14 mei 1966 eindigde de 6e zittingsperiode van het bestuur van het Bosschap.

Krachtens het bepaalde in het Koninklijk Besluit van 4 april 1960, (Ned. Stcr. van 8 april 1960 nr. 70), bestaat het bestuur uit 14 leden. De volgende organisaties van ondernemers en werknemers zijn aangewezen tot het benoemen van het achter hun naam vermelde aantal bestuursleden van het Bosschap voor de zittingsperiode 15 mei 1966—14 mei 1968.

a. organisaties van ondernemers:	
— Nederlandse Vereniging van Boseigenaren	6 leden
b. organisaties van werknemers:	
— Algemene Nederlandse Agrarische Bedrijfsbond	2 leden
— Nederlandse Christelijke Agrarische Bedrijfsbond	2 leden
— Nederlandse Katholieke Bond van Werknemers in de Agrarische Bedrijfstakken St. Deusedit	2 leden
— de drie werknemersorganisaties gezamenlijk	1 lid

Door de Minister van Landbouw en Visserij werd voor de door het Rijk gedreven bosbouwondernemingen de algemeen-directeur van het Staatsbosbeheer tot bestuurslid benoemd voor de zittingsperiode 15 mei 1966—14 mei 1968.

Aan ondernemerszijde werd de heer Mr. F. M. A. Haffmans als bestuurslid opgevolgd door de heer C. W. J. Baron de Weichs de Wenne. De heer Haffmans keerde als plaatsvervanger van de heer Ir. C. Staf in het bestuur terug.

De heer Drs. V. Timmermans, voorheen plaatsvervanger van de heer Ir. C. Staf, zal thans als plaatsvervanger van de heer J. H. A. van Heek gaan optreden, terwijl de heer Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein, voorheen plaatsvervanger van de heer Mr. F. M. A. Haffmans, thans als plaatsvervanger van de heer C. W. J. Baron de Weichs de Wenne zal gaan optreden.

Aan werknemerszijde werd van de zijde van de Nederlandse Katholieke Bond van Werknemers in de Agrarische Bedrijfstakken St. Deusedit, de heer J. J. M. Sens opgevolgd door de heer A. P. C. Gulickx. Als plaatsvervangend bestuurslid van de heer A. P. C. Gulickx werd benoemd de heer A. M. Vrijsen.

De heer H. Bosman trad als plaatsvervangend bestuurslid van de heer J. J. M. Sens af.

Van de zijde van de Algemene Nederlandse Agrarische Bedrijfsbond, traden de heren H. Meyer en F. de Roo respectievelijk als bestuurslid en plaatsvervangend bestuurslid af.

De Nederlandse Christelijke Agrarische Bedrijfsbond benoemde voor de zittingsperiode 1966—1968 drie leden. Dientengevolge traden de heren H. Hofstede en H. van der Linden resp. als lid en plaatsvervangend lid tot het bestuur toe.

In de loop van 1967 werd het bestuurslid Mr. H. C. A. Muysen vervangen door de heer Mr. F. L. M. Hoebens.

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan treedt ook tijdens de zittingsperiode 15 mei 1966—14 mei 1968 op als voorzitter. Tot zijn plaatsvervangers werden benoemd de heren C. W. J. Baron de Weichs de Wenne en H. Kikkert.

Op 31 december 1967 was het bestuur van het Bosschap als volgt samengesteld:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter

leden

Mr. J. W. Bax
Dr. J. van Soest
J. H. A. van Heek
C. W. J. Baron de
Weichs de Wenne
Ir. C. Staf
Mr. F. L. M. Hoebens
Ir. A. Stoffels
H. J. de Boer
P. Damming
A. P. C. Gulickx
L. Magielse
B. Doolaard
H. Kikkert
H. Hofstede
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

plaatsvervangende leden

C. J. K. van Aalst
Ir. E. Reinders
Drs. V. Timmermans
Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van
Drakestein
Mr. F. M. A. Haffmans
Mr. S. P. Baron Bentinck
Ir. A. J. Grandjean
L. van der Meulen
C. Schelling
A. M. Vrijzen
H. C. van der Velden
I. Vermaas
M. D. den Hollander
H. van der Linden

Ministeriële vertegenwoordigers:

Ministerie van Landbouw en Visserij:

Mr. G. J. van Dinter
Mej. Mr. J. N. Hagen

Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid:

Dr. J. A. M. Cornelissens
Drs. D. M. van Bosse

Ministerie van Economische Zaken:

Mr. A. P. P. van Wijchgel

De financiële commissie belast met het nazien van de rekening en verantwoording van het beheer van het dagelijks bestuur over 1966 bestond uit de heren:

J. J. M. Sens
Mr. H. C. A. Muysen
Dr. J. van Soest

De financiële commissie belast met het nazien van de rekening en verantwoording van het beheer van het dagelijks bestuur over 1967 bestond uit de heren:

Dr. J. van Soest
P. Damming
H. Hofstede

B. Dagelijks bestuur

Aan het einde van de verslagperiode was de samenstelling als volgt:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter

leden

Mr. J. W. Bax
C. W. J. de Weichs
de Wenne

Ir. A. Stoffels
H. Kikkert
H. J. de Boer
L. Magielse

Drs. G. J. den Hartog, secretaris

plaatsvervangende leden

J. H. A. van Heek
Ir. C. Staf

Ir. A. J. Grandjean
B. Doolaard
P. Damming
A. P. C. Gulickx

C. Secretariaat

Aan het einde van de verslagperiode was het secretariaat als volgt samengesteld:

Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris
W. J. P. Russcher, comptabele
J. Th. M. M. van Bergen, administratief medewerker
Mevr. A. Rauws-van der Klis, secretaresse
Mej. Th. J. Lodde, typiste
J. B. Onderwaater, medewerker archiefwerkzaamheden

D. Commissie inlands hout

G. A. van der Burg, voorzitter
Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein
J. Derckx
G. Hendriksen
H. J. de Boer
W. Kan
J. B. Nijenhuis
Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland, vice-voorzitter
Ir. D. Sikkels
Ir. W. Notenboom

Mr. W. A. J. Timmermans
 Ir. G. Memelink
 C. Roos
 Ir. E. Reinders
 Drs. G. J. den Hartog, adv. lid/secretaris
 Drs. J. van der Valk, adv. lid
 Ir. A. G. Gerritsen, directeur bureau inlands hout
 Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris.

E. Hoofdafdeling sociale zaken

Aan het einde van de verslagperiode was de samenstelling als volgt:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets	van Goudriaan, voorzitter
leden	plaatsvervangende leden
Jhr. Drs. M. A. M. G.	Drs. V. Timmermans
Bosch van Drakestein	
G. Louppen	Ir. G. Memelink
A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde	Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
H. J. de Boer	P. Schippers
B. Doolaard (plv. voorzitter)	I. Vermaas
L. Magielse	H. Bosman
Drs. G. J. den Hartog, secretaris	
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris	

F. Tariefcommissie

leden	plaatsvervangende leden
Ir. A. J. Lanz	Ir. A. H. Druijff
H. J. van der Woerd	B. Doolaard
Ir. A. G. Gerritsen	D. van Hattum

G. Belastingcommissie

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
 H. J. de Boer
 C. D. Grijs
 Mr. F. M. A. Haffmans
 Jhr. Mr. C. M. O. van Nispen tot Sevenaer
 Mr. L. J. Schiethart
 Drs. G. J. den Hartog, secretaris
 Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris
 Als adviseur trad op Prof. Mr. L. J. M. Nouwen.

H. Commissie schadelijke dieren

Drs. G. J. den Hartog, voorzitter
 G. van Rossem
 Ir. D. Sikkel

Dr. A. Voûte
Mr. A. C. van Rossum
F. G. van Dijk
Drs. H. D. Schouten, secretaris

I. Commissie voor het meten van hout

Dr. J. van Soest, voorzitter
J. Derckx
H. H. Hulsman
Ir. J. van den Bos
Ir. A. A. C. van Leeuwen
Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
Ir. D. Sikkel
Mr. W. A. J. Timmermans
Ir. P. G. de Vries, secretaris.

J. Commissie bosbouwveiligheid

Ira. E. Spaan, voorzitter
H. Arendsen
Drs. H. D. Schouten
L. Magielse
Ir. E. H. P. Juta
Ir. A. J. Lanz
J. L. P. M. Knaapen
Ir. P. de Putter
G. N. Spaarkogel
Ir. A. H. Druijff, secretaris

K. Commissie bosbrandweer

Mr. A. L. des Tombe, voorzitter
Mr. C. Boele
H. J. de Boer
F. J. L. in den Bosch
Mr. W. H. Enklaar
A. Geurts
Mr. H. L. F. M. Baron van Hövell van Wezeveld en Westerflier
vacature in de plaats van Ir. H. H. G. Overbeek
vacature in de plaats van Mr. F. Oorthuys
C. ter Poorten
Ir. E. Reinders
Ir. K. B. Kroon
Ir. D. Sikkel
Mr. J. O. Thate
Ir. P. H. M. Tromp
H. van der Wal
Drs. H. D. Schouten, secretaris

L. Werkcommissie Bosbrandweer

Mr. A. L. des Tombe, voorzitter

H. J. de Boer

Mr. H. L. J. M. Baron van Hövell van Wezeveld en Westerfliet
vacature in de plaats van Ir. H. H. G. Overbeek

C. ter Poorten

Ir. P. H. M. Tromp

Drs. H. D. Schouten, secretaris

M. Commissie voorlichting en propaganda bosbrandweer

C. Diemont, voorzitter

Dr. Ir. F. de Soet

Th. G. H. M. Speet

A. H. Stoppelenburg

L. van Santen Kolff

Mr. J. G. Wurfbain

Drs. H. D. Schouten, secretaris

**P. Werkgroep tot voorbereiding van de Permanente Landbouw-
manifestatie**

H. J. de Boer, voorzitter

H. Eshuis

Ir. A. G. Gerritsen

Ir. J. L. F. Overbeek

Dr. Ir. F. de Soet

Ir. P. H. M. Tromp

Drs. J. van der Valk

Mr. W. A. J. Timmermans

Drs. G. J. den Hartog, secretaris

**Q. Commissie tot voorbereiding van de Bos-, Hout- en Recreatie-
dagen 1967**

H. J. de Boer, voorzitter

Ir. M. Bol, secretaris

A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde

D. Bouman

Ir. A. G. Gerritsen

Ir. P. H. M. Tromp

Drs. J. van der Valk

Ir. C. Kuysten

Th. J. Kroon

W. van Ophuysen

Drs. G. J. den Hartog

R. Werkgroep integratie en andere buitenlandse aangelegenheden

Ir. M. van Daalen, voorzitter
Mr. R. A. van de Wall Bake
Ir. A. J. Grandjean
H. Kikkert
Ir. G. Memelink
Ir. A. Stoffels
Ir. H. Vredeling
Ir. J. F. Woltersen
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

S. Structuurcommissie bos- en houtsector

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
Ir. M. van Daalen
Ir. C. Staf
Ir. P. J. v. d. Eynden
H. J. de Boer
Ir. D. Sikkel
Ir. J. v. d. Bos
Ir. H. A. van der Meiden
F. Bloemendaal
Ir. J. J. Mooij
Ir. J. Sipkens
Mr. A. T. J. Conijn
Mr. W. A. J. Timmermans
Drs. J. van der Valk
Ir. J. F. Woltersen
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

T. Werkgroep bosbeheer van de Structuurcommissie bos- en houtsector

Ir. D. Sikkel, voorzitter
H. J. de Boer
Ir. P. J. v. d. Eynden
Ir. J. van de Bos
Ir. G. Memelink
Ir. A. A. C. van Leeuwen
Ir. J. J. Mooij
Ir. M. van Daalen
Drs. G. J. den Hartog, secretaris.

U. Werkgroep Houtafzet van de structuurcommissie Bos- en houtsector

Dr. Ir. J. van Soest, voorzitter
Ir. P. J. v. d. Eynden

Ir. J. Sipkens
Ir. A. G. Gerritsen
Mr. W. A. J. Timmermans
Ir. H. A. van der Meiden
Drs. J. van der Valk
Drs. H. D. Schouten, secretaris

V. Salariscommissie

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
P. Damming
A. P. C. Gulickx
Mr. F. L. M. Hoebens
Ir. C. Staf
Drs. G. J. den Hartog, secretaris.

XVIII. VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE INSTELLINGEN

Overzicht per 31 december 1967

1. Stichting Bosbouwproefstation „De Dorschkamp”
Ir. M. van Daalen
H. Kikkert
Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
Ir. G. Memelink
2. Nederlandse Nationale Populieren Commissie
Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
3. Centraal Comité van het Instituut voor Toegepast Biologisch
Onderzoek in de Natuur
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
4. Commissie Bosstatistiek
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
5. Bosbouwvoorlichtingsraad
Het secretariaat van de Bosbouwvoorlichtingsraad wordt gevoerd
door de secretaris van het Boschap, die tevens lid is van de raad.
De samenstelling van de Bosbouwvoorlichtingsraad staat vermeld
onder hoofdstuk XIII, § 1.
6. Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
7. Provinciale Overijsselse Stichting voor de Bosbrandbestrijding
G. de Vries
8. Stichting Bosbrandweer Nijmegen en Omstreken
Drs. G. J. den Hartog

9. Stichting Recreatie
Drs. G. J. den Hartog.
10. Contactgroep Natuurbehoud en Recreatie van de Stichting
Recreatie
Drs. G. J. den Hartog
11. Stichting Natuurfonds
a. bestuur: Drs. G. J. den Hartog
b. raad van toezicht: Mr. F. L. M. Hoebens
12. Vereniging De Utrechtse Heuvelrug
Drs. G. J. den Hartog
13. Jachtraad
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan (adv. lid)
14. Landelijk Comité voor de organisatie van boomfeestdagen in
Nederland
Drs. G. J. den Hartog
15. Bestrijdingsmiddelencommissie
Dr. J. van Soest (lid)
Drs. G. J. den Hartog (plv. lid)
16. Gespreksgroep Landgoederen A.N.W.B. (informeel)
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
Drs. G. J. den Hartog
17. Werkgroep „Milieuhygiëne” van de Stichting Recreatie
Drs. H. D. Schouten

IN- EN UITVOER
INVOER VAN HOUT

HOUTSOORT	1965		1966		1967	
	m ³	f 1000	m ³	f 1000	m ³	f 1000
NAALDHOUT						
I Rond						
A. Mijnhout	40.608	2.668	33.737	2.229	9.198	491
B. Papierhout	494.591	27.912	573.206	29.924	536.585	26.308
C. Ander naaldhout						
1. zaag- en fineerhout	63.029	6.379	62.690	6.195	60.971	5.584
2. heipalen	126.200	12.185	138.346	13.555	128.977	10.643
3. T.T. palen	4.723	725	44.641	3.704	53.920	3.828
4. overig	46.827	3.194	10.299	592	12.869	774
II Vierkant						
behakt, bezaagd	6.273	1.517	5.832	1.368	5.241	988
III Gezaagd	2.650.213	499.837	2.344.279	434.586	2.352.355	406.847
HARDHOUT						
I Rond						
A. Mijnhout	5.488	255	2.894		7.025	280
B. Papierhout	2.621	72	in 1966 werden geen	gepubliceerd	20	1
C. Zaag- en fineerhout						
1. tropisch	257.057	51.889	250.738	53.460	215.279	44.201
2. niet-tropisch	88.320	7.894	94.776	8.427	100.861	8.082
D. Ander, geen zaaghout						
tropisch en niet-tropisch	12.089	603	15.043	693	22.428	800
II Vierkant						
behakt, bezaagd	8.681	2.076	12.518	3.131	10.491	2.589
III Gezaagd						
1. tropisch	86.904	30.016	81.433	30.700	89.916	30.483
2. niet-tropisch	104.083	24.200	101.042	25.001	95.533	22.230
Dwarsliggers						
Naaldhout	14.096	1.992	110.927	1.208	78.476	1.011
Ander hout	59.147	7.092	34.247	3.838	420.006	3.672

UITVOER VAN HOUT

HOUTSOORT	1965		1966		1967	
	m ³	f 1000	m ³	f 1000	m ³	f 1000
Mijnhout	99.924	6.478	59.792	3.786	47.137	2.698
Afvalhout	78.741	5.778	81.764	5.887	78.242	5.316